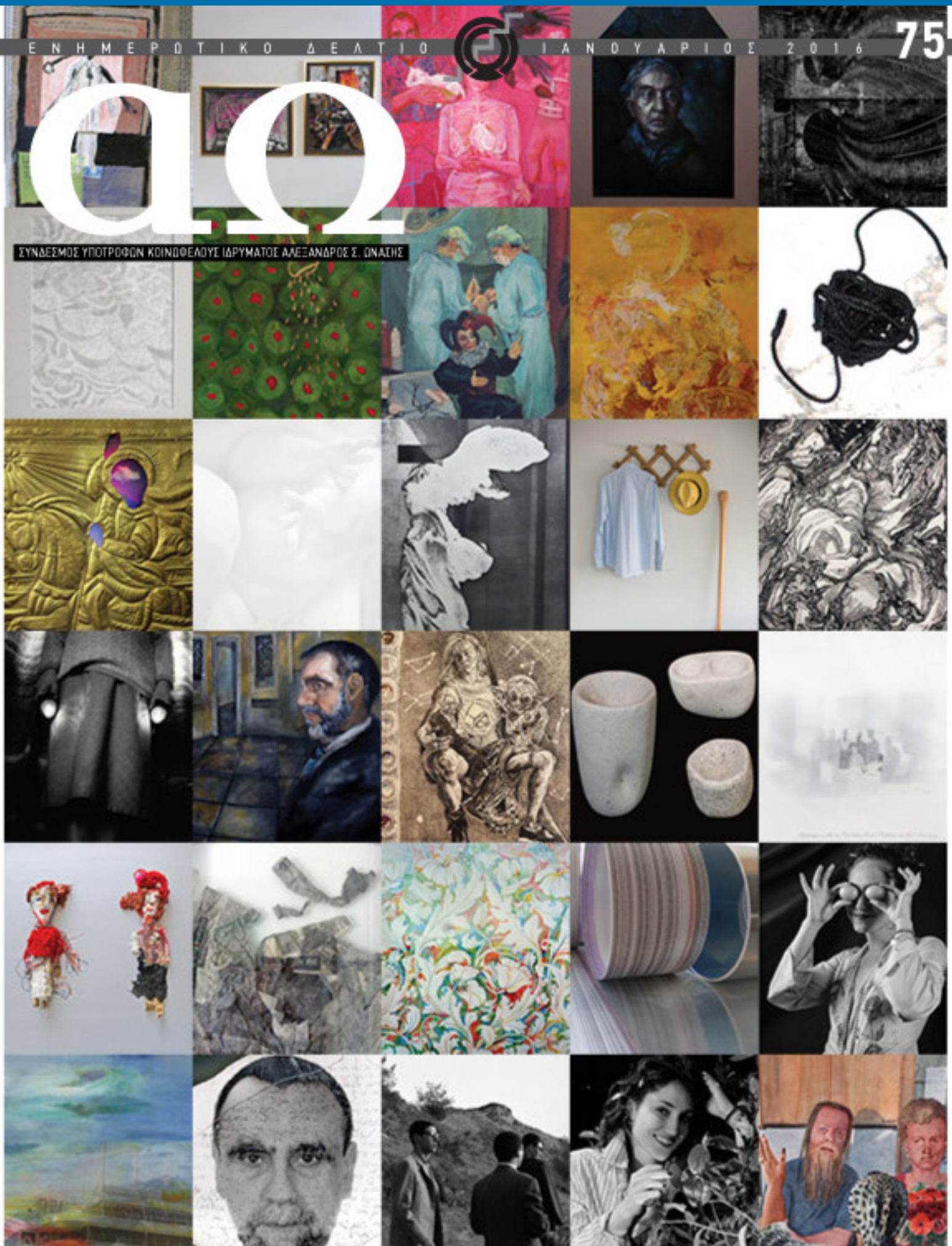
ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2016 75

αΩ

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΥΠΟΤΡΟΦΩΝ ΚΟΙΝΩΦΕΛΟΥΣ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Σ. ΩΝΑΣΗΣ

Περιεχόμενα

Σημείωμα

Δραστηριότητες Υποτρόφων

- Επιτυχίες 2
- Χορός 5
- Θέατρο 7
- Μουσική 8

Ειδήσεις του Συνδέσμου

- Πρόγραμμα χορήγησης βοηθημάτων για την κάλυψη εξόδων επιστημονικών δημοσιεύσεων 10
- Ξενάγηση στο Ναυτικό Μουσείο....12
- Αυθεντικός Μαραθώνιος της Αθήνας: Πιστοί στο ραντεβού μας και φέτος 13
- Συρία και γεωπολιτική – Μια ημερίδα του Συνδέσμου στη Θεσσαλονίκη 15
- συνεργ ΩΣ πολίτης | δρω. μοιράζομαι. αλλάζω. 18
- Τέχνης Παλμοί εις μνήμην 21

Ειδήσεις του Ιδρύματος

- Εκπαιδευτικά προγράμματα για όλους από το Ίδρυμα Ωνάση 25

Αφιέρωμα

- Η δράση «Έλα μαζί μας» 29
- Ψηφιακή εκπαίδευση χωρίς διακρίσεις 34
- Εκτός ύλης, εντός επικαιρότητας: Το λεκτικό bullying στο σχολικό περιβάλλον 37
- Ο σχολικός ψυχολόγος 39

Ειδήσεις του Θυγατρικού Ιδρύματος

Ο ρόλος του καλλιτέχνη στην κοινωνία 42

Βιβλιοπαρουσίαση

- Συγκίνηση και συναισθήματα στο πλαίσιο της διαπροσωπικής σχέσης 47
- Θεωρίες της Αλήθειας στη Φιλοσοφία της Γλώσσας 49

Πλούσιο ξεκίνημα της νέας χρονιάς
Ξεκίνημα της νέας χρονιάς από τη Θεσσαλονίκη, με την παραδοσιακή κοπή της βασιλόπιτας για τα μέλη του Συνδέσμου στη συμπρωτεύουσα, στις 29 Ιανουαρίου στο ReHab Pub. Ο γευσιγνώστης Τόλης Πατούσης θα μυήσει τους φίλους του Συνδέσμου στον κόσμο της μπίρας, ενώ το συγκρότημα Athanas+Gallo acoustic duo θα «διηγηθεί» σόουλ, ροκ και μπλουζ ιστορίες. Στην Αθήνα, η εκδήλωση της κοπής της βασιλόπιτας έχει προγραμματιστεί για τις 17 Φεβρουαρίου στο Kookoo Live Music Bar στο Γκάζι, με την υπόσχεση για μια ξεχωριστή, χορευτική, εορταστική βραδιά με πολύ κέφι και εκπλήξεις. Στο Λονδίνο, επίσης, το παράρτημα του Συνδέσμου Υποτρόφων θα κόψει την παραδοσιακή βασιλόπιτα στις 22 Φεβρουαρίου, προσκαλώντας τα μέλη που ζουν και εργάζονται στη βρετανική πρωτεύουσα να αγκαλιάσουν την εκδήλωση.

Η μουσική βρίσκεται πάντα στο προσκήνιο, με επόμενο σταθμό τις Συνηχήσεις, ένα μουσικό ταξίδι χωρίς όρια στη Μικρή Σκηνή της Στέγης στις 6 Φεβρουαρίου. Το πρόγραμμα έχει ως αφετηρία το έργο τής σπουδαίας Ρωσίδας ποιήτριας Άννας Αχμάτοβα και περιλαμβάνει, στο πρώτο μέρος, το *Κουιντέτο για πιάνο και έγχορδα σε σολ ελάσσονα, έργο 57* του Ντ. Σοστακόβιτς, τα *Έξι τραγούδια για σοπράνο και βιολοντσέλο* του J. Tavener και τη *Σερενάτα* του H. W. Henze. Στο δεύτερο μέρος θα παρουσιαστεί το *Ρέκβιεμ Αχμάτοβα* του Χάρη Βρόντου, μια μονόπρακτη όπερα για σοπράνο, βαρύτονο, κλαρινέτο, κόρνο, πιάνο και κουαρτέτο εγχόρδων (περίοδος σύνθεσης: 2003/2004).

Ο Σύνδεσμος επιστρέφει στη Θεσσαλονίκη για τη συνέχεια των Συνηχήσεων στις 12 Φεβρουαρίου, στο Κρατικό Ωδείο της πόλης. Θα είναι μια διαδρομή στον χρόνο και τη μουσική ιστορία της Θεσσαλονίκης, ξεκινώντας με τους συνθέτες που έφεραν τη δυτική λόγια μουσική στην πόλη και συνεχίζοντας με τους μουσικούς εκπρόσωπους του σήμερα. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει έργα του Δημήτρη Λάλα, του Αιμίλιου Ριάδη, του Δημήτρη Θέμελη, του Κώστα Νικήτα, του Χρήστου Σαμαρά, του Μιχάλη Λαπιδάκη, του Κώστα Σιέμπη, του Δημήτρη Παπαγεωργίου, του Κώστα Τσούγκρα και του Λεόντιου Χατζηλεοντιάδη.

Συνεχίζεται στις 29 Ιανουαρίου ο επιτυχημένος θεσμός των ξεναγήσεων «Η Αθήνα και τα Μνημεία της – Μια ξενάγηση αλλιώς». Στο πλαίσιο του δεύτερου κύκλου, η επόμενη εξόρμηση αφορά μια σειρά από σημαντικά μνημεία της βυζαντινής Αθήνας, όπως τη Σωτείρα Λυκοδήμου (Ρωσική Εκκλησία), μοναδικό δείγμα οκταγωνικού ναού στην Αθήνα, άλλοτε καθολικό μονής στις παρυφές της πόλης· την ιδιόμορφη Γοργοεπήκοο (ή Άγιο Ελευθέριο), με τα 90 αρχαία και βυζαντινά γλυπτά εντοιχισμένα στις εξωτερικές της όψεις· τη σύνθετη Καπνικαρέα, που απέφυγε την κατεδάφιση μόνον έπειτα από παρέμβαση του Λουδοβίκου της Βαυαρίας, και τον κομψό ναό των Αγίων Θεοδώρων της Κλαυθμώνος: όλα έξοχα δείγματα της βυζαντινής τέχνης του 11ου και του 12ου αιώνα.

Πολλοί υπότροφοι ενδιαφέρθηκαν να συμμετάσχουν στη νέα πρωτοβουλία επικοινωνίας της επιστήμης «Mind the Lab», η οποία συνδέεται με το Athens Science Festival. Το «Mind the Lab» θα πραγματοποιηθεί στις 3 Φεβρουαρίου σε επιλεγμένους σταθμούς του Μετρό της Αθήνας, ώστε να

προσεγγίσει πολίτες ανεξαρτήτως ηλικιακής ομάδας και γνωστικού υπόβαθρου. Κεντρικός στόχος του είναι να ψυχαγωγήσει και να ενημερώσει το αθηναϊκό κοινό σχετικά με τις εξελίξεις και τις εφαρμογές της επιστήμης και της τεχνολογίας στην καθημερινή μας ζωή. Ξεχωριστή θέση σε αυτήν τη δράση θα έχουν διακεκριμένοι Έλληνες ερευνητές και επιστήμονες, ανάμεσά τους και υπότροφοι του Ιδρύματος, οι οποίοι θα υποστηρίξουν τη νέα αυτή διοργάνωση συμμετέχοντας με μια επιστημονική δράση, μια παρουσίαση ή ένα έκθεμα σε έναν από τους επιλεγμένους σταθμούς του Μετρό.

Τέλος, για δεύτερη χρονιά, ο Σύνδεσμος Υποτρόφων του Ιδρύματος Ωνάση διοργανώνει αποκλειστικά για τα μέλη του δωρεάν σεμινάριο διαπραγματεύσεων συνολικής διάρκειας 12 ωρών, στις 21 και 28 Ιανουαρίου 2017. Στόχοι του προγράμματος είναι οι συμμετέχοντες να βελτιώσουν την ικανότητά τους να χρησιμοποιούν αποτελεσματικά μια ευρεία γκάμα διαπραγματευτικών τακτικών και των αντιμέτρων τους, να αναπτύξουν την ικανότητα να διαγιγνώσκουν και να επιλέγουν συμπεριφορές βάσει ανάλυσης των συνθηκών που επικρατούν σε μια διαπραγμάτευση και, τελικά, να αυξήσουν το ποσοστό επιτυχημένων εκβάσεων μέσα από την εφαρμογή των κατάλληλων τακτικών διαπραγμάτευσης. Εισηγητές είναι ο Ανδρέας Νικολόπουλος, ομότιμος καθηγητής του Τμήματος Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών και επιστημονικός υπεύθυνος του προγράμματος DIN (Diploma in Negotiations), και ο δρ Ηλίας Καπουτσής, επίκουρος καθηγητής του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών.

Λήδα Μπουζάλη

Επιτυχίες

Δημοσθένης Παπαμάρκος

Υποψήφιος για το Κρατικό Βραβείο Λογοτεχνίας 2015 στην κατηγορία Διήγημα–Νουβέλα ήταν ο Δημοσθένης Παπαμάρκος, για το βιβλίο του *Γκιακ*, που κυκλοφόρησε το 2014 από τις εκδόσεις Αντίποδες. Ο υπότροφος σπούδασε Ιστορία και η διδακτορική του διατριβή είχε τίτλο *Ξένοι στρατιώτες και ντόπιοι στις ελληνικές πόλεις της ελληνιστικής Μικράς Ασίας*. Σε ηλικία μόλις δεκαπέντε ετών εξέδωσε το πρώτο του μυθιστόρημα, *Η αδελφότητα του πυριτίου,* για το οποίο και του απονεμήθηκε το βραβείο Νεανικός Ικαρομένιππος. Το δεύτερο βιβλίο του, *Ο τέταρτος ιππότης*, κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις Κέδρος, όταν ο ίδιος ήταν ακόμη μαθητής Λυκείου. Το 2012, κυκλοφόρησε η πρώτη του συλλογή διηγημάτων με τίτλο *ΜεταΠοίηση* και, στα τέλη του 2014, το *Γκιακ*, το οποίο αναφέρεται στη μικρασιατική εκστρατεία.

Όπως σημειώνεται στην παρουσίαση στο οπισθόφυλλο του βιβλίου, «οι ήρωες αυτών των διηγημάτων, στρατιώτες που πολέμησαν στη μικρασιατική εκστρατεία, έρχονται αντιμέτωποι με τους ρόλους που τους επιβάλλουν οι παραδοσιακοί κανόνες και το βίωμα του πολέμου. Συγκρούονται, υποτάσσονται, ζουν εν κρυπτώ ή φεύγουν. Το γκιακ είναι το αίμα, ο συγγενικός δεσμός και ο νόμος του αίματος που σκιάζει τις ζωές τους. Με έναν τραχύ προφορικό λόγο, οι ιστορίες τους αφηγούνται την απώλεια προσανατολισμού, την αδυναμία τους να συμβιβάσουν τους κώδικες της παράδοσης με τα συναισθήματα και τη συνείδησή τους».

Ανδρέας Λ. Κατώνης

Ο Ανδρέας Λ. Κατώνης διδάσκει ως προσκεκλημένος καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Jawaharlal Nehru (JNU) του Νέου Δελχί στην Έδρα Ελληνικών Σπουδών, ύστερα από πρόσκληση της πρυτάνεως του JNU και με άδεια από τις πρυτανικές αρχές του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ). Πρόκειται για ένα από τα κορυφαία πανεπιστήμια της Ινδίας και το μοναδικό στην Ινδία όπου διδάσκονται συστηματικά η Ελληνική Γλώσσα και Φιλολογία.

Ο υπότροφος ανέλαβε καθήκοντα στις 22 Ιουλίου 2015 και η θητεία του παρατάθηκε για δεύτερο έτος. Ως πτυχιούχος Κλασικής Φιλολογίας και διδάκτωρ Γλωσσολογίας του ΕΚΠΑ, διδάσκει Ελληνική Γλώσσα (Νέα και Αρχαία) και Ελληνική Φιλολογία. Η Έδρα Ελληνικών Σπουδών, που φέρει το όνομα του Δημήτριου Γαλανού, ιδρύθηκε στις αρχές της δεκαετίας του ‘90 με τη συμμετοχή της Ελλάδας και προσφέρει μαθήματα επιλογής σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο. Προβλέπεται επίσης πρόσκληση υποψήφιων διδακτόρων με ελληνικά θέματα, διαφορετικά από την καθαυτό φιλολογία.

Ο Ανδρέας Κατώνης συμμετέχει επίσης ως προσκεκλημένος σε Κύκλο Ανάγνωσης Αριστοτέλη με αντικείμενο τη Μεταφυσική. Συνεργάζεται ακόμη με το Κέντρο Σανσκριτικών Σπουδών (Special Centre of Sanskrit Studies / SCSS), διδάσκοντας Αρχαία Ελληνικά. Στο παρελθόν δίδαξε στο Τμήμα Γλωσσολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και στο Τμήμα Ιταλικών Σπουδών του ΑΠΘ. Έχει λάβει μέρος σε διεθνή συνέδρια και συνεργάζεται με επιστημονικά περιοδικά.

Επιτυχίες

Εμμανουέλα Καποκάκη

Η παράσταση κουκλοθέατρου της Εμμανουέλας Καποκάκη *Ο χιονάνθρωπος που δεν ήθελε να λιώσει*, βασισμένη στο ομότιτλο παραμύθι του Μάνου Κοντολέοντος, απέσπασε δύο διεθνή βραβεία κατά το πρόσφατο διάστημα. Η εταιρεία θεάτρου της δημιουργού, Πράσσειν Άλογα, προσκλήθηκε να συμμετάσχει σε δύο διεθνή φεστιβάλ μαριονέτας. Το Harmony World Puppet Carnival Festival πραγματοποιήθηκε φέτος στο Λοτζ της Πολωνίας, μεταξύ 24 και 30 Σεπτεμβρίου, και περιλάμβανε περισσότερες από 900 παραστάσεις. Ένας από τους κύριους στόχους του φεστιβάλ ήταν να συμβάλει στην αναγέννηση της τέχνης της μαριονέτας στον 21ο αιώνα. Η παράσταση της Εμμανουέλας Καποκάκη κέρδισε εκεί το Βραβείο Εκπαιδευτικού Κουκλοθέατρου.

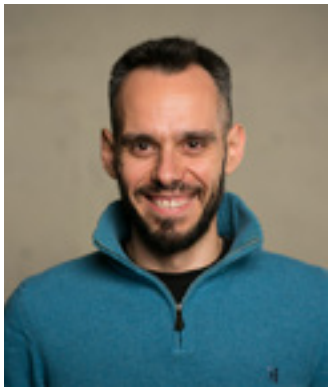
Στη συνέχεια, από τις 4 έως τις 6 Νοεμβρίου 2016, ο «μικρός χιονάνθρωπος» ταξίδεψε στη Μόσχα, όπου συμμετείχε στο Φεστιβάλ Red Mood για παραγωγές από μικρά σχήματα και σόλο παραστάσεις, κερδίζοντας το Βραβείο Καλύτερης Σκηνοθεσίας και Παραγωγής. Το φεστιβάλ έχει στόχο να ενισχύσει τους δεσμούς μεταξύ των διαφόρων καλλιτεχνών κουκλοθέατρου σε όλον τον κόσμο, να εμπνεύσει τη δημιουργική συνεργασία και την ανταλλαγή ιδεών.

Η Εμμανουέλα Καποκάκη αποφοίτησε από την École Nationale Supérieure des Arts de la Marionnette στο Charleville-Mézières, στη Γαλλία. Το 1997, ίδρυσε το εικαστικό θέατρο κούκλας Πράσσειν Άλογα και από τότε έχει παρουσιάσει περισσότερες από δεκαπέντε παραγωγές στον δικό της χώρο, καθώς και σε άλλα θέατρα, σε σχολεία και σε φεστιβάλ σε όλον τον κόσμο. Όπως εξηγεί η ίδια, οι παραγωγές της δεν δίνουν έμφαση στον προφορικό λόγο, αλλά στη γλώσσα των εικόνων, στα σύμβολα και στα αρχέτυπα, παρουσιάζοντας ένα πρωτότυπο θέαμα στο οποίο ηθοποιός και μαριονέτα αλληλεπιδρούν.

Ο Χιονάνθρωπος που δεν ήθελε να λιώσει παρουσιάζεται και φέτος από το εικαστικό θέατρο κούκλας Πράσσειν Άλογα στον χώρο Κουκλόσπιτο, στην οδό Βουλγαροκτόνου, στο κέντρο της Αθήνας, σε εναλλασσόμενο πρόγραμμα μαζί με άλλες τέσσερις παραστάσεις σύμπραξης ηθοποιού και κούκλας. Το ρεπερτόριο περιλαμβάνει τις παραστάσεις: *Μαμά μου, ΜΟΥ!*, μια τρυφερή παράσταση που εξοικειώνει τα μικρά παιδιά με τον αποχωρισμό από την εργαζόμενη μητέρα τους· *Γοργόνα-Γοργονίτσα*, με βάση το γνωστό παραμύθι του Andersen· *Ο Ζαχαροζυμωμένος*, με βάση το παραδοσιακό παραμύθι της Μάνης, και *Η Γαϊδουρώ* σε διασκευή του μύθου του Charles Perrault.

Επιτυχίες

Γρηγόρης Βαρδαρινός

Ο Γρηγόρης Βαρδαρινός επιλέχθηκε ως υπότροφος στο καινοτόμο πρόγραμμα START – Create Cultural Change, ένα πρόγραμμα του Ιδρύματος Robert Bosch σε συνεργασία με το Ινστιτούτο Goethe της Θεσσαλονίκης και την Bundesvereinigung Soziokultureller Zentren e.V. (Ομοσπονδιακή Ένωση Κοινωνικοπολιτιστικών Κέντρων Γερμανίας).

Το START – Create Cultural Change περιλαμβάνει δύο διαδοχικές και ανταγωνιστικές φάσεις: αρχικά, job shadowing («επιτόπια παρακολούθηση εργασίας») στη Γερμανία και, έπειτα, μια φάση υλοποίησης του έργου στην Ελλάδα. Ο στόχος είναι να μπορέσουν οι υπότροφοι START να μετατρέψουν την καινοτόμο ιδέα τους σε μια υπαρκτή πολιτιστική πρωτοβουλία και να αποκτήσουν επαγγελματικές δεξιότητες για να αναπτύξουν αυτή την πρωτοβουλία σε μια βιώσιμη δημιουργική επιχείρηση.

Ο Γρηγόρης Βαρδαρινός είναι αριστούχος απόφοιτος του Πανεπιστημίου της Νέας Υόρκης (Film and TV Studies). Είναι επίσης κάτοχος μεταπτυχιακού τίτλου στη Σκηνοθεσία Κινηματογράφου της Σχολής Καλών Τεχνών του Πανεπιστημίου του Εδιμβούργου, όπου φοίτησε με υποτροφία του Ιδρύματος Ωνάση. Έχει σκηνοθετήσει βραβευμένα ντοκιμαντέρ και ταινίες μικρού μήκους σε συνεργασία με την ΕΡΤ, το κανάλι ΟΤΕ HISTORY και το Ελληνικό Κέντρο Κινηματογράφου. Ενδιαφερόμενος για το σημείο συνάντησης τέχνης και κοινωνίας, επικεντρώνεται σε καλλιτεχνικές δημιουργίες ποιότητας με κοινωνικό πρόσημο και θετικό αντίκτυπο.

Χορός

Ευάγγελος Πουλίνας

Το έργο *I share therefore I am* του υπότροφου χορογράφου Ευάγγελου Πουλίνα έκανε πρεμιέρα τον Οκτώβριο του 2016 στο Staatstheater του Κάσελ στη Γερμανία. Στο έργο αυτό ο Πουλίνας διερευνά τον ρόλο που παίζουν τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης στη διαμόρφωση και την παρουσίαση της ταυτότητάς μας. Χρησιμοποιεί τον τρόπο με τον οποίο οι χρήστες των κοινωνικών μέσων παρουσιάζουν τον εαυτό τους, ώστε να αποκαλύπτουν κρυμμένες πτυχές της προσωπικότητάς τους. Επιπλέον, ασχολείται με τους τρόπους που οι χρήστες επεξεργάζονται τις εμπειρίες τους και επιλέγουν τις προτιμήσεις τους, ώστε να κατασκευάζουν προσεκτικά έναν ελεγχόμενο και επιθυμητό εαυτό.

Το έργο διερωτάται για τα όρια ανάμεσα στον εθισμό της χρήσης των μέσων και τον εξαναγκασμό να νιώθει κανείς αγαπητός μέσα σε αυτά. Επιδιώκει να μεταφέρει τη διαδικτυακή προσωπική και κοινωνική εμπειρία σε μιαν αληθινή κατάσταση, ενώ οι αισθητικές επιλογές βασίζονται σε επιρροές από το περιβάλλον των κοινωνικών μέσων, όπως τα viral videos, τα διάφορα σύμβολα (like, star, retweet, share κ.λπ.), τις selfies και τα σχόλια.

Τα δύο πρόσωπα του έργου, ερμηνευμένα από τον Γερμανό Karim Afoun και τον Ισραηλινό Niv Melamed, εισέρχονται στο πεδίο των μέσων κοινωνικής δικτύωσης και διερευνούν διαφορετικές προσωπικότητες και εκφραστικότητες μέσα σε αυτόν. Μαθαίνουν να επικοινωνούν χρησιμοποιώντας τα εργαλεία που τους παρέχει ο νέος κόσμος, να χειρίζονται τη ροή των πληροφοριών και τα ερεθίσματα, ενώ διακαώς επιδιώκουν να γίνονται αρεστοί και αποδεκτοί, παραπαίοντας ανάμεσα στην ευχαρίστηση, τη σύγχυση και τη χειραγώγηση.

Ο Ευάγγελος Πουλίνας είναι απόφοιτος της Κρατικής Σχολής Ορχηστικής Τέχνης (Αθήνα) και του Τμήματος Φυσικής Αγωγής Πανεπιστήμιου Θεσσαλονίκης, καθώς και κάτοχος MFA στον Χορό από το Πανεπιστήμιο της Νέας Υόρκης (Tisch School of the Arts). Υπήρξε υπότροφος του Ιδρύματος Ωνάση, του ΙΚΥ, του danceWEB Europe και του Πανεπιστημίου της Νέας Υόρκης. Ως χορογράφος έχει παρουσιάσει έργα του στις ΗΠΑ και στην Ευρώπη, ενώ ως ερμηνευτής έχει συνεργαστεί, μεταξύ άλλων, με τον Johannes Wieland, τη Maxine Doyle, την Katarzyna Gdaniec και τον Marco Cantalupo, τον Marcel Leemann, την Constanza Macras, τον Κωνσταντίνο Ρήγο, τον Nigel Charnock, την Jasmin Vardimon και τον Wim Vandekeybus. Διδάσκει Σύγχρονη Τεχνική, Partnering, καθώς και Χορό για διάφορα community projects στη Γερμανία, την Ιταλία, την Ελλάδα κ.ά.

Θέατρο

Πέτρος Σεβαστίκογλου
Ο Πέτρος Σεβαστίκογλου σκηνοθέτησε το έργο *Insenso* του Δημήτρη Δημητριάδη, ανοίγοντας την αυλαία της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης στο Βρότσλαβ της Πολωνίας στις 15 Ιανουαρίου 2016, καθώς και της Θεατρικής Ολυμπιάδας στην ίδια πόλη στις 18 Οκτωβρίου του ίδιου έτους. Το έργο παρουσιάστηκε επίσης από τις 22 μέχρι και τις 25 Σεπτεμβρίου 2016 στη σκηνή της Φρυνίχου του Θεάτρου Τέχνης Καρόλου Κουν και στις 1–9 Οκτωβρίου 2016 στη Θεσσαλονίκη, στη Μονή Λαζαριστών του Κρατικού Θεάτρου Βορείου Ελλάδος.

Το *Insenso* μιλά για την ολοσχερή ήττα της φρόνησης, τον θρίαμβο των αισθήσεων, μια ακροβασία στα όρια της λογικής. Πρωταγωνίστριά του είναι η Ελληνοπολωνή ηθοποιός Αλεξάνδρα Καζάζου. Μόνη επί σκηνής, υποδύεται μια γυναίκα που «παραφρονεί» από έρωτα. Μια Ιταλίδα ερωτεύεται παράφορα έναν Αυστριακό αξιωματικό, προδίδοντας έτσι την πατρίδα της, που βρίσκεται υπό αυστριακή κατοχή. Εκείνος την εγκαταλείπει και εκείνη πληγωμένη τον παραδίδει στους συμπατριώτες του, που τον εκτελούν.

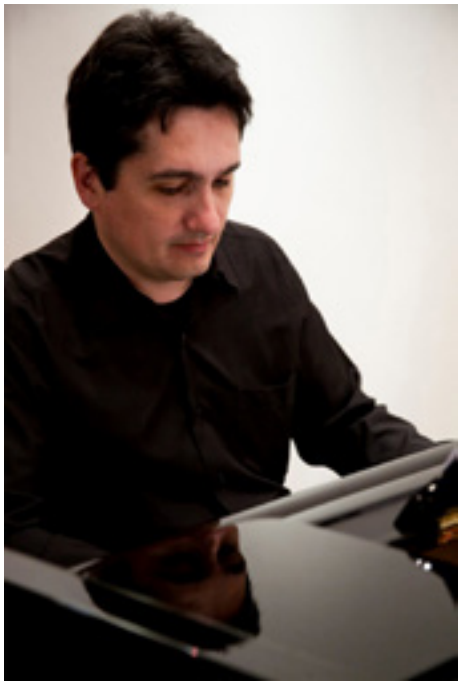
«Όταν βρεθεί στον δρόμο μας ο απόλυτος έρωτας, μπορεί να μας κάνει να τολμήσουμε, να χάσουμε το μέτρο, τα «πρέπει» που μας έχουν διδάξει», σχολιάζει ο Πέτρος Σεβαστίκογλου. «Ο έρωτας μάς βάζει σε μια έκσταση, βγαίνουμε από τον κύκλο που έχουμε συνηθίσει, ξεβολευόμαστε. Ειδικά σε περιόδους κρίσης, πρέπει να τολμήσουμε ατομικά αλλά και ως κοινωνίες αυτό το άνοιγμα προς το διαφορετικό. Όταν συρρικνώνεσαι, φτωχαίνεις ακόμη περισσότερο, ενώ όταν αποφασίζεις να δεχθείς τον ξένο, τον διαφορετικό, μπορεί να βρεις μια ώθηση, έναν άλλο δρόμο που δεν τον έχεις σκεφθεί, να συνειδητοποιήσεις ότι υπάρχουν και άλλοι τρόποι ύπαρξης».

Εκτός από τη σκηνοθεσία, ο Πέτρος Σεβαστίκογλου επιμελήθηκε και τα σκηνικά της παράστασης. Η παραγωγή ήταν του Ινστιτούτου Γκροτόφσκι και της Avant Art.

Μουσική

Κωστής Κριτσωτάκης - Γιάννης Τσιτσελίκης

Την Παρασκευή 25 Νοεμβρίου 2016, δύο υπότροφοι του Ιδρύματος συνέπραξαν με την Κρατική Ορχήστρα Αθηνών (ΚΟΑ) στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών. Το πρόγραμμα της συναυλίας αποτέλεσε μέρος θεματικού κύκλου συναυλιών της κρατικής μας ορχήστρας με τίτλο: «Λονδίνο». Αρχικά, η ΚΟΑ ερμήνευσε σε παγκόσμια πρώτη το έργο *Suite Giocosa* του υπότροφου Κωστή Κριτσωτάκη, ένα έργο με εύθυμο χαρακτήρα, το οποίο γράφτηκε ειδικά για την ΚΟΑ. Αμέσως μετά, ο τσελίστας Γιάννης Τσιτσελίκης ερμήνευσε το υπέροχο *Κοντσέρτο για βιολοντσέλο και ορχήστρα* του Βρετανού συνθέτη Edward Elgar.

Ο Κωστής Κριτσωτάκης σπούδασε με υποτροφία του Ιδρύματος Ωνάση στο Guildhall School of Music and Drama και στο Royal College of Music του Λονδίνου, από όπου αποφοίτησε με δίπλωμα στη Σύνθεση (PGDip) και με δύο Master's στη Σύνθεση και στη Σύνθεση για τον Κινηματογράφο (MMus). Έχει συμμετάσχει με έργα του σε συναυλίες και φεστιβάλ στην Ελλάδα, την Ευρώπη και την Αμερική, όπως στο Φεστιβάλ του Μπαϊρόιτ, στο φεστιβάλ «Greek Expressions» στο West End του Λονδίνου, στο Φεστιβάλ Αθηνών, στο μουσικό φεστιβάλ στο Εστορίλ της Πορτογαλίας, στο φεστιβάλ «New Paths in Music» της Νέας Υόρκης κ.ά. Τα έργα του, πολλά από τα οποία έχουν δημιουργηθεί έπειτα από ειδικές αναθέσεις, έχουν παρουσιαστεί από το Νέο Ελληνικό Κουαρτέτο, τη Χορωδία της ΕΡΑ, το Μουσικό Σύνολο Σκαλκώτας, την Ορχήστρα των Χρωμάτων, το London Contemporary Dance School, τη Φιλαρμονική της Αγίας Πετρούπολης, τη Συμφωνική Ορχήστρα της Πορτογαλίας, τη Συμφωνική Ορχήστρα του Όλμπανι της Νέας Υόρκης, την Ορχήστρα Κοντσερτάντε του Σικάγο, την Κρατική Όπερα της Καρλσρούης κ.ά.

Το 2004, βραβεύτηκε στον Διαγωνισμό Παιδικού Τραγουδιού «Άρση Φωνών», που έγινε στην Αθήνα στο πλαίσιο των εκδηλώσεων για τους Ολυμπιακούς Αγώνες. Την ίδια χρονιά βραβεύτηκε από το Ίδρυμα «Meet the Composer» της Νέας Υόρκης, το οποίο υποστηρίζει την εκτέλεση έργων νέας μουσικής σε όλον τον κόσμο. Η εργογραφία του Κωστή Κριτσωτάκη περιλαμβάνει τραγούδια, μουσική δωματίου, έργα για χορωδία, ορχηστρικά, ηλεκτρονική μουσική, μουσική για θεατρικές παραστάσεις, μπαλέτα, καθώς και μουσική για ταινίες. Το 2001, εκδόθηκε το πρώτο του CD με τραγούδια και μουσική δωματίου, με τον τίτλο *Ελντοράδο* (Turangalila Records).

Ο Γιάννης Τσιτσελίκης αποφοίτησε με άριστα από το Κρατικό Ωδείο Θεσσαλονίκης. Συμπλήρωσε τις σπουδές του με υποτροφίες (από το Βρετανικό Συμβούλιο, το Ίδρυμα Ωνάση, το ΙΚΥ) στο Royal College of Music του Λονδίνου με τον William Pleeth, στο Eastman School of Music των Ηνωμένων Πολιτειών με τον Steven Doan, για να τις τελειοποιήσει με τον János Starker στο Indiana University των Ηνωμένων Πολιτειών, από όπου και πήρε το Master of Music το 1998. Έχει συνεργαστεί με αξιόλογες ορχήστρες της Ελλάδας και του εξωτερικού, όπως με την Καμεράτα Φίλων της Μουσικής, την Κρατική Αθηνών, την Κρατική Θεσσαλονίκης, τους Βιρτουόζους της Μόσχας, τη Φιλαρμονική Haydn της Βιέννης, την Ορχήστρα Νέων της Ρηνανίας, ενώ επίσης είναι μέλος της World Orchestra of Peace (Παγκόσμιας Ορχήστρας για την Ειρήνη). Έχει δώσει ρεσιτάλ στην Αθήνα (Μέγαρο Μουσικής), τη Θεσσαλονίκη (Μέγαρο Μουσικής), το Λονδίνο, την Οξφόρδη, το Χιούστον κ.ά. Από το 2000 κατέχει τη θέση του κορυφαίου βιολοντσελίστα στην Κρατική Ορχήστρα Αθηνών. Επίσης, έχει τιμηθεί για την καλλιτεχνική του πορεία από την Ακαδημία Αθηνών, με το Βραβείο Σπύρου Μοντσενίγου.

Μουσική

Κωνσταντίνος Δεστούνης

Περιοδεία με οκτώ ατομικά ρεσιτάλ σε διάστημα έξι ημερών (14–19 Νοεμβρίου 2016) στη βορειοανατολική Αγγλία πραγματοποίησε ο πιανίστας Κωνσταντίνος Δεστούνης. Η περιοδεία διοργανώθηκε από τον οργανισμό Master Musicians International. Επιπλέον, στις 5 Νοεμβρίου, ο Κωνσταντίνος Δεστούνης έδωσε το εναρκτήριο ρεσιτάλ του Φεστιβάλ Πιάνου Θεσσαλονίκης 2016, στο Μακεδονικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης. Στις 18 Δεκεμβρίου ερμήνευσε το *Δεύτερο κοντσέρτο για πιάνο και ορχήστρα* του Σεργκέι Ραχμάνινοφ, συμπράττοντας με τη Συμφωνική Ορχήστρα της Murcia υπό τη διεύθυνση του Gonzalo Berná Pic. Η συναυλία πραγματοποιήθηκε στο Auditorio Victor Villegas της πόλης Μούρθια της Ισπανίας, βιντεοσκοπήθηκε από την ισπανική τηλεόραση (κανάλι tv7) και μεταδόθηκε την ημέρα των Χριστουγέννων.

Πρόγραμμα χορήγησης βοηθημάτων για την κάλυψη εξόδων επιστημονικών δημοσιεύσεων

Συνεχίζοντας την πρακτική των προηγούμενων ετών, το Διοικητικό Συμβούλιο του Συνδέσμου Υποτρόφων του Ιδρύματος Ωνάση αποφάσισε, με τη στήριξη του Ιδρύματος, να συνεχίσει το πρόγραμμα χορήγησης βοηθημάτων για την κάλυψη εξόδων επιστημονικών δημοσιεύσεων και να διαθέσει το συνολικό ποσό των πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ σε μέλη του Συνδέσμου που πραγματοποιούν ερευνητικό έργο. Η χορήγηση βοηθημάτων αποσκοπεί στην κάλυψη εξόδων δημοσίευσης πρωτότυπων μελετών στα πεδία των:

– Θετικών και Τεχνολογικών Επιστημών

– Ανθρωπιστικών, Νομικών και Κοινωνικών Επιστημών

– Επιστημών Οικονομίας και Διοίκησης

– Επιστημών της Υγείας.

Τα βοηθήματα αυτά αφορούν άρθρα προς δημοσίευση σε έγκριτα (peer-reviewed) διεθνή επιστημονικά περιοδικά. Τα υποβαλλόμενα προς χρηματοδότηση άρθρα πρέπει να πληρούν τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

(α) Να έχουν υποβληθεί προς κρίση ή να έχουν αποδεδειγμένα κριθεί και να έχουν γίνει δεκτά από τουλάχιστον δύο διεθνούς κύρους ερευνητές (peer review process) προς δημοσίευση σε έγκριτο διεθνές (peer-reviewed) επιστημονικό περιοδικό, με συντελεστή επιρροής (impact factor) μεγαλύτερο ή ίσο του 1,0. Σε αντιστοιχία με τις προηγούμενες περιπτώσεις, απαιτείται η προσκόμιση εκ μέρους του εκδότη βεβαίωσης ως προς την υποβολή της εργασίας προς κρίση ή επιστολής οριστικής αποδοχής αυτής.

(β) Εάν προκριθεί η στήριξη άρθρου πριν από την οριστική αποδοχή του από το περιοδικό, τότε η καταβολή του σχετικού ποσού θα γίνει μόνο μετά την επιβεβαίωση από το περιοδικό της οριστικής αποδοχής του άρθρου.

(γ) Η δημοσίευση πρέπει να έχει ως πρώτο/-η ή δεύτερο/-η ή τελευταίο/-α συγγραφέα μέλος του Συνδέσμου μας.

Οι ενδιαφερόμενοι καλούνται να υποβάλουν αίτηση συνοδευόμενη από τα ακόλουθα δικαιολογητικά:

1. Εκτενές σχέδιο της μελέτης για άρθρα που βρίσκονται στο στάδιο της υποβολής ή αντίγραφο της μελέτης για άρθρα που έχουν γίνει δεκτά προς δημοσίευση.

2. Βιογραφικό σημείωμα του/της ενδιαφερόμενου/-ης με κατάλογο δημοσιεύσεων.

3. Υπεύθυνη δήλωση από την οποία θα προκύπτει το ερευνητικό κέντρο/φορέας όπου δραστηριοποιείται ο αιτών ή η αιτούσα και σύμφωνα με την οποία τα έξοδα δημοσιεύσεως της μελέτης του/της δεν καλύπτονται από άλλους πόρους, καθώς και ρητή δέσμευση ότι θα προσκομίσει πρωτότυπο παραστατικό των εξόδων δημοσιεύσεως (απόδειξη/τιμολόγιο) το οποίο έχει εκδοθεί ονομαστικά στον ερευνητή και μέλος του Συνδέσμου.

4. Επιστολή του περιοδικού με την οποία να βεβαιώνεται η υποβολή του άρθρου ή/και η οριστική αποδοχή του.

Η Αίτηση και τα συνοδευτικά έγγραφα αποστέλλονται με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο στο Ίδρυμα Ωνάση, στη διεύθυνση: hsyrou.contact@onassis.org

Υπεύθυνη είναι η Χαρά Σύρου (τηλ: 210 37 13 011) και η προθεσμία υποβολής αιτήσεων είναι έως τις 28 Απριλίου 2017. Τα αποτελέσματα θα ανακοινωθούν στους ενδιαφερόμενους στις 14 Ιουλίου 2017 με διάρκεια ισχύος ενός ημερολογιακού έτους με την εξαίρεση του σημείου (ii) των Γενικών Διατάξεων.

Πρόγραμμα χορήγησης βοηθημάτων για την κάλυψη εξόδων επιστημονικών δημοσιεύσεων

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

i. Τα μέλη μας που θα λάβουν το σχετικό βοήθημα υποχρεούνται, στην ενότητα Ευχαριστίες/Acknowledgments του άρθρου, να αναφέρουν ρητά ότι «η δημοσίευση του εν λόγω άρθρου έγινε με την οικονομική ενίσχυση του Συνδέσμου Υποτρόφων του Ιδρύματος Ωνάση».

ii. Για τις αιτήσεις που αφορούν άρθρα τα οποία έχουν υποβληθεί προς κρίση σε επιστημονικό περιοδικό αλλά εκκρεμεί η αποδοχή τους, η απόφαση του Συνδέσμου για την οικονομική υποστήριξη του άρθρου θα ισχύει για δεκαοκτώ (18) μήνες από την υποβολή της αίτησης για χρηματοδότηση.

iii. Η επιλογή των άρθρων που θα λάβουν το σχετικό βοήθημα θα γίνεται από το Διοικητικό Συμβούλιο του Συνδέσμου Υποτρόφων κατά την ελεύθερη κρίση του, κατόπιν εισηγήσεως τριών ακαδημαϊκών συμβούλων του Ιδρύματος Ωνάση. Κατά την αξιολόγηση των αιτήσεων, θα εκτιμηθούν ιδιαίτερα η καινοτομία, η σκοπιμότητα και η αναμενόμενη επιστημονική ή και κοινωνική προσφορά της προτεινόμενης έρευνας.

iv. Το Διοικητικό Συμβούλιο του Συνδέσμου, λαμβάνοντας υπόψη την εισήγηση των ακαδημαϊκών συμβούλων, θα αποφασίσει κατά την ελεύθερη κρίση του την παροχή ή μη βοηθήματος. Η αξιολόγηση των αιτήσεων δεν θα συνοδεύεται από σχετική αιτιολόγηση. Μετά την έκδοση των αποτελεσμάτων, δεν προβλέπεται διαδικασία επανεξέτασης αιτήσεων και δεν θα γίνονται δεκτές ενστάσεις.

v. Το ύψος της οικονομικής ενίσχυσης των επιλεγμένων μελετών θα αποφασιστεί κατά περίπτωση ανάλογα και με το πλήθος των αιτήσεων που θα επιλεγούν.

vi. Το Διοικητικό Συμβούλιο του Συνδέσμου δύναται να ζητήσει την επιστροφή του βοηθήματος σε οποιονδήποτε χρόνο, εφόσον διαπιστωθεί η χρήση του για σκοπούς άλλους από τους εγκεκριμένους.

vii. Σε κάθε περίπτωση, η χορήγηση του βοηθήματος ανακαλείται εάν, μετά την παρέλευση ενός έτους από τη χορήγησή του, δεν έχει κατατεθεί στον Σύνδεσμο σε γραπτή ή ηλεκτρονική μορφή το σχετικό αντίτυπο του δημοσιευμένου άρθρου που έτυχε επιχορήγησης.

viii. Η υποβολή αιτήματος με βάση αυτή την προκήρυξη σημαίνει πλήρη και ανεπιφύλακτη αποδοχή όλων των όρων της.

ix. Η υποβολή αιτήματος με βάση αυτή την προκήρυξη συνιστά ρητή αποδοχή, κατά την έννοια του νόμου, της επεξεργασίας από τον Σύνδεσμο Υποτρόφων και το Ίδρυμα Ωνάση των ατομικών δεδομένων των Υποτρόφων.

Ξενάγηση στο Ναυτικό Μουσείο

ΓΡΑΦΕΙ Η ΑΝΤΙΓΟΝΗ ΜΙΜΙΔΟΥ

Το ηλιόλουστο πρωινό του Σαββάτου 24 Σεπτεμβρίου, η παρέα των υποτρόφων του Ιδρύματος Ωνάση συγκεντρώθηκε στον προαύλιο χώρο του Ναυτικού Μουσείου Πειραιά για την ξενάγηση που θα ακολουθούσε. Την ευχάριστη διάθεσή μας πλαισίωσαν ιστορίες και πληροφορίες από τον συνυπότροφο και ξεναγό μας Γιάννη Νάκα, αρχαιολόγο με ειδίκευση στην Ενάλια Αρχαιολογία, ο οποίος είχε και την πρωτοβουλία για τη διοργάνωση της επίσκεψης.

Μας καλωσόρισε η πρόεδρος του Ναυτικού Μουσείου Αναστασία Αναγνωστοπούλου-Παλούμπη, η οποία αφιέρωσε χρόνο για να μας μιλήσει σχετικά με τον σκοπό και τις δράσεις του Μουσείου, αλλά και τις προκλήσεις που αυτό αντιμετωπίζει. Ξεναγηθήκαμε αρχικά στην περιοδική έκθεση που αφορούσε την παρουσίαση των μεσαιωνικών λιμανιών των Βαλκανίων. Δυστυχώς, ο χρόνος ήταν περιορισμένος, καθώς είχαμε μπροστά μας το μεγαλύτερο ναυτικό μουσείο της Ελλάδας.

Τα εκθέματα του Μουσείου παρουσιάζονται στον επισκέπτη με χρονολογική σειρά. Η παρουσίαση ξεκινά από την αρχαιότητα, με τη μεγάλη ναυτική ιστορία των Ελλήνων, και συνεχίζει ώς τη σύγχρονη εποχή. Σταδιακά ξεδιπλώνεται η εξέλιξη του πολεμικού ναυτικού από τις τριήρεις ώς τις φρεγάτες των Βαλκανικών Πολέμων και τα θωρηκτά του '40. Ο επισκέπτης παρακολουθεί επίσης την εξέλιξη του εμπορικού ναυτικού της χώρας, με χαρακτηριστικά παραδείγματα τα «Λίμπερτυ» και τα μεγάλα σύγχρονα τάνκερ. Για όλα τα είδη πλοίων υπάρχουν πολυάριθμα μοντέλα και εικόνες, καθώς και πλήθος αντικειμένων που βοηθούν τον επισκέπτη να κατανοήσει την ελληνική ναυτοσύνη.

Μοντέλο της γαλλικής φρεγάτας *Sans Pareil*, κατασκευασμένο από Γάλλους αιχμαλώτους των ναπολεόντιων πολέμων (1794 - 1815). Από τον διάκοσμο της θαλαμηγού *Χριστίνα* του Αρ. Ωνάση. Συλλογή ΝΜΕ

Εντυπωσιακό ήταν το τμήμα του Μουσείου που έχει αφιερωθεί στη θαλαμηγό «Χριστίνα» του Αριστοτέλη Ωνάση. Η αίθουσα περιείχε πολλά αντικείμενα από το πλοίο αυτό, που φημίζεται για τον πλούτο και την άνεσή του.

Στο τελευταίο τμήμα του Μουσείου παρουσιάζεται η λαϊκή ναυτική παράδοση με μοντέλα αλιευτικών και σφουγγαράδικων σκαριών. Ήταν μια πραγματικά ιδιαίτερη επίσκεψη, από την οποία δεν θα μπορούσε λείψει η αναμνηστική φωτογραφία στη σκιά του πυργίσκου από το υποβρύχιο «Παπανικολής».

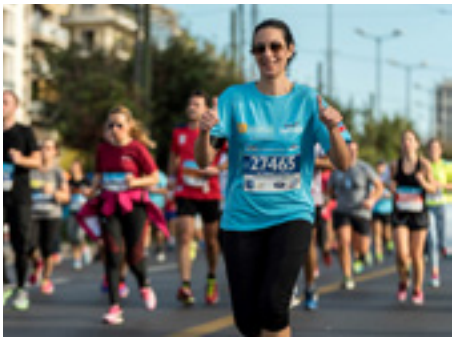
(Η Αντιγόνη Μιμίδου είναι τοπογράφος μηχανικός.)

Αυθεντικός Μαραθώνιος της Αθήνας: Πιστοί στο ραντεβού μας και φέτος

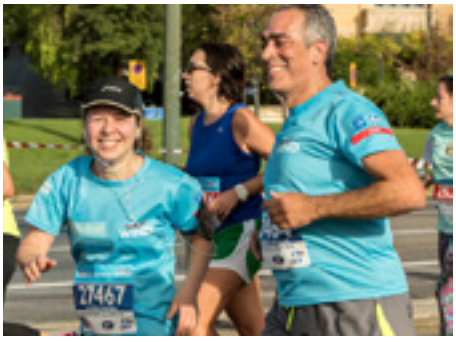
ΓΡΑΦΕΙ Η ΟΛΓΑ ΣΚΙΑΔΗ

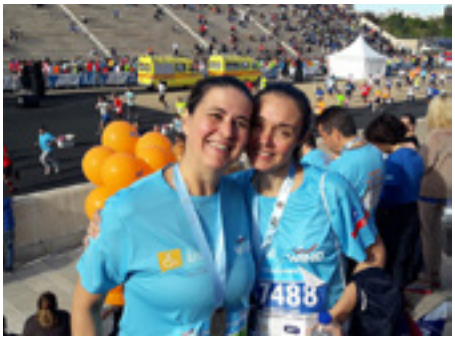
Κάθε χρόνο η χώρα μας συγκεντρώνει το έντονο ενδιαφέρον του παγκόσμιου αθλητισμού με τη διεξαγωγή του Αυθεντικού Μαραθωνίου της Αθήνας. Αθλητές από κάθε γωνιά του πλανήτη, κάθε ηλικίας, έρχονται στην Ελλάδα για να τιμήσουν την κλασική διαδρομή των 42 χλμ αλλά και τους αγώνες των 10 χλμ και 5 χλμ. Πέρα από αυτούς όμως, πιστοί στο ραντεβού τους για ακόμη μία χρονιά ήταν και οι χιλιάδες Έλληνες αθλητές που πάντα μας εκπλήσσουν και μας συγκινούν με την προσπάθειά τους.

Η συμμετοχή χιλιάδων δρομέων σε αυτό το ιδιαίτερου ιστορικού και πολιτισμικού συμβολισμού αθλητικό γεγονός, τον Μαραθώνιο της Αθήνας, προκαλεί ευχάριστα και ελπιδοφόρα συναισθήματα. Για τρίτη συνεχόμενη χρονιά, ανάμεσα σε αυτούς και η ομάδα μας, η ομάδα του Συνδέσμου Υποτρόφων του Ιδρύματος Ωνάση, που με τα μέλη της κατάφερε, έπειτα από συστηματική προπόνηση, να εκπροσωπήσει επάξια τον Σύνδεσμο στο κορυφαίο αθλητικό γεγονός της χρονιάς.

Με πολλή όρεξη και ανεβασμένη διάθεση συμμετείχαμε στον 34ο Αυθεντικό Μαραθώνιο της Αθήνας, έχοντας στο μυαλό μας τις συμβουλές του εξαιρετικού προπονητή μας Αλέξανδρου Δημητριάδη. Η μέρα καθαρή και ηλιόλουστη, οι δρόμοι γεμάτοι με κάθε ηλικίας φίλους του αθλητισμού να εμψυχώνουν τους αθλητές και μουσικές μπάντες να δίνουν ρυθμό στους δρομείς. Σε αυτήν τη γιορτινή ατμόσφαιρα, τα μέλη της ομάδας, με αρχηγό τον ακούραστο συντονιστή μας Νώντα Μπικάκη, αθληθήκαμε, αγωνιστήκαμε και απολαύσαμε τη συμμετοχή μας, κάνοντας την υπέρτατη προσπάθεια να ξεπεράσουμε τον ίδιο μας τον εαυτό. Όχι όμως μόνο για εμάς, αλλά και για τα παιδιά της ΕΛΕΠΑΠ, στα οποία και φέτος αφιερώσαμε τη συμμετοχή της ομάδας μας. Η μαγεία του αθλητισμού, του εθελοντισμού και της προσφοράς αγάπης!

Και επειδή μία εικόνα αξίζει όσο χίλιες λέξεις, ο φωτογράφος μας, ο Χρήστος Καβαλιώτης, φρόντισε με τη μηχανή του να αποτυπώσει όλη την ένταση, την προσπάθεια και τον ενθουσιασμό μας και να κρατήσει ζωντανή την ανάμνηση της συμμετοχής μας αλλά και της επιτυχημένης προετοιμασίας μας. Μιας συμμετοχής που αποτυπώθηκε και θα μείνει με τα πιο έντονα χρώματα στο μυαλό

Αυθεντικός Μαραθώνιος της Αθήνας: Ένας αγώνας προσφοράς και αλληλεγγύης

ΓΡΑΦΕΙ Η ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ ΓΚΟΥΝΤΡΑ

μας μέχρι την επόμενη χρονιά, με την προσδοκία να τα καταφέρουμε και πάλι να ζήσουμε αυτή την υπέροχη εμπειρία όλοι μαζί.

Να ευχηθούμε συγχαρητήρια σε όλους μαζί αλλά και σε καθέναν και καθεμία ξεχωριστά, αναφέροντας, πρώτους από όλους, τους δρομείς της υπέρτατης προσπάθειας αντοχής των 42 χλμ:

Καπερώνης Ηλίας και Μαστροθεόδωρος Ελευθέριος.

Στη συνέχεια, τους αθλητές των δύσκολων 10 χλμ:

Αναγνωστόπουλος Θεόδωρος, Βαφειαδάκη Ελισάβετ, Γκρίμπα Ευαγγελία, Γκρους Στεφανία, Δελλής Γιώργος, Δόκα Μαρία, Μπιζάνη Έρη, Καραλής Νικόλαος, Κοντόπουλος Γιώργος, Νικολόπουλος Αλέξανδρος, Οικονόμου Φίλιππος, Σπυράκου Ελένη, Τζωάννου Βανέσσα, Χασαπόπουλος Άγγελος, Χασιώτη Ευθυμία, Χατζημανωλάκης Παναγιώτης.

Και, τέλος, τους αθλητές των γρήγορων 5 χλμ:

Αγρίτη Θέκλα, Αρχοντίκη Τίνα, Βασιλάκης Δημήτρης, Βογιατζή Μαρία-Ελένη, Γεροντοπούλου Βίκυ, Γκούντρα Μαργαρίτα, Δέμπελη Αριστέα, Ζενιώδη Ζωή, Ζώρζου Αθηνά, Ματσανίκα Μαρίνα, Μόσχου Μαριλίτα, Μπικάκης Επαμεινώνδας-Ιωάννης, Παπαγεωργίου Χριστίνα, Πατσαλιά Αρετή, Πολίτη Πανωραία, Σκιάδη Όλγα, Στεργίου Νικόλαος, Τσάκαλος Αντώνης, Φράγκος Αναστάσιος.

Ευχή και προτροπή να γίνουμε περισσότεροι αυτοί που του χρόνου θα φτάσουμε στη γραμμή τερματισμού της μαγικής ατμόσφαιρας του Καλλιμάρμαρου και θα μοιραστούμε τις μοναδικές αυτές στιγμές τόσο των αγώνων του Μαραθωνίου όσο και άλλων αθλητικών διοργανώσεων!

(Η Όλγα Σκιάδη είναι χημικός μηχανικός, MSc in Environmental Tech.)

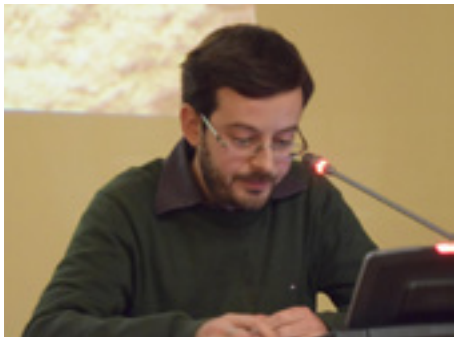
(Φωτογραφίες: Χρήστος Καβαλιώτης.)

Συρία και γεωπολιτική – Μια ημερίδα του Συνδέσμου στη Θεσσαλονίκη

ΓΡΑΦΟΥΝ Η ΝΑΤΑΛΙΑ ΚΑΖΑΚΙΔΗ ΚΑΙ Η ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ ΛΑΜΠΡΟΠΟΥΛΟΥ

Ο Σύνδεσμος Υποτρόφων του Ιδρύματος Ωνάση, με αφορμή τις εξελίξεις και τις συνέπειες των όσων συμβαίνουν στη Συρία το τελευταίο διάστημα, έλαβε την πρωτοβουλία να διοργανώσει μία ακόμη εκδήλωση στη Θεσσαλονίκη, αφιερωμένη στην ιστορία και τη γεωπολιτική δυναμική της περιοχής. Σε συνεργασία με το Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού, πραγματοποιήθηκε στις 13 Νοεμβρίου μια ιδιαίτερα επιτυχημένη ημερίδα με θέμα «Η γεωπολιτική δυναμική στην περιοχή της Συρίας: Πολυπολιτισμικό παρελθόν – αιματηρό παρόν».

Συντονιστής της εκδήλωσης ήταν ο Σπύρος Σφέτας, αναπληρωτής καθηγητής του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ) και υπότροφος του Ιδρύματος Ωνάση, με εισηγητές τους υποτρόφους Ναταλία Καζακίδη (δρ Αρχαιολογίας, ΕΔΙΠ Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας ΑΠΘ), Χαράλαμπο Μαχαίρα (δρ Βυζαντινής Τέχνης) και Νίκο Χατζή (αναλυτή γεωπολιτικής – σύμβουλο 3-D διαπραγματεύσεων), καθώς και τον Δημήτρη Παπασταματίου (λέκτορα του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας ΑΠΘ).

Στο πρώτο μέρος της εκδήλωσης, οι ομιλητές αναφέρθηκαν στην ιστορία και την πολιτιστική κληρονομιά της περιοχής, ενώ δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στον συμβολισμό που αποκτούν η βεβήλωση και η καταστροφή ιστορικών μνημείων ενός πολιτισμού (Ν. Καζακίδη). Συζητήθηκε επίσης εκτενώς η πολιτική, κοινωνική και ιδεολογική παρουσία του Ισλάμ στην προνεωτερική Ανατολή από τον 7ο έως και τον 16ο αιώνα και δόθηκε μια ολοκληρωμένη εικόνα του κοινωνικού ιστού της μεσανατολικής κοινωνίας κατά το ίδιο διάστημα (Δ. Παπαδημητρίου).

Στο διάλειμμα είχαμε την ευκαιρία να προβληματιστούμε, να συζητήσουμε και να γνωριστούμε καλύτερα, προτού παρακολουθήσουμε το δεύτερο μέρος της ημερίδας. Η συζήτηση ξεκίνησε με την παρουσίαση των σχέσεων της

Συρία και γεωπολιτική – Μια ημερίδα του Συνδέσμου στη Θεσσαλονίκη

ΓΡΑΦΟΥΝ Η ΝΑΤΑΛΙΑ ΚΑΖΑΚΙΔΗ ΚΑΙ Η ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ ΛΑΜΠΡΟΠΟΥΛΟΥ

Ιεράς Μονής του Θεοβάδιστου Όρους Σινά με τους μουσουλμάνους των μεσαιωνικών χρόνων. Παρουσιάστηκαν το έγγραφο προστασίας του Μωάμεθ *(ο αχτιναμές),* διατάγματα προστασίας που εξέδωσαν μουσουλμάνοι ηγέτες της Αιγύπτου, καθώς και το τζαμί εντός των τειχών του μοναστηριού. Επισημάνθηκαν επίσης οι προσπάθειες των Σιναϊτών μοναχών να επιβιώσουν από τις πιέσεις του Ισλάμ (Χ. Μαχαίρας).

Στο τέλος της βραδιάς, ο Νίκος Χατζής εξήγησε τη δυναμική της γεωπολιτικής των εξελίξεων στην ευρύτερη Μέση Ανατολή, από τη Συρία μέχρι τη Σαουδική Αραβία και το Ιράν. Η παρουσίαση ολοκληρώθηκε με την ανάλυση του ρόλου της Δύσης και της Τουρκίας στον ρου των γεγονότων και των εξελίξεων σε μία περιοχή με τόσο μεγάλο παρελθόν, αιματηρό παρόν και αβέβαιο μέλλον. Ακολούθησε ένας ζωηρός διάλογος των ομιλητών με το κοινό, ενώ ιδιαίτερα διδακτικές υπήρξαν οι πολύ ενδιαφέρουσες παρεμβάσεις από τον συντονιστή της εκδήλωσης, Σπύρο Σφέτα.

Η συγκεκριμένη εκδήλωση αποτελεί σταθμό στην πρωτοβουλία των υποτρόφων που ζουν και δραστηριοποιούνται στη Θεσσαλονίκη να αναδείξουν την πολυεπίπεδη προσφορά του Συνδέσμου σε πολιτιστικό και κοινωνικό επίπεδο. Η διοργάνωση αντίστοιχων δράσεων ποικίλης θεματικής θα συνεχιστεί και κατά το νέο έτος με την ενεργό συμμετοχή όλων μας, πάντα σε συνεργασία με την κεντρική διοίκηση του Συνδέσμου.

(Η Ναταλία Καζακίδη είναι αρχαιολόγος. Η Κωνσταντίνα Λαμπροπούλου είναι φιλόλογος.)

Συρία και γεωπολιτική – Μια ημερίδα του Συνδέσμου στη Θεσσαλονίκη

ΓΡΑΦΟΥΝ Η ΝΑΤΑΛΙΑ ΚΑΖΑΚΙΔΗ ΚΑΙ Η ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ ΛΑΜΠΡΟΠΟΥΛΟΥ

συνεργ ΩΣ πολίτης | δρω. μοιράζομαι. αλλάζω.

ΓΡΑΦΕΙ Η ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΤΣΕΛΙΟΥ

Το εργαστήρι «Επικοινωνία & Δικτύωση» φιλοξενήθηκε στην Αίθουσα Πολιτιστικών Χρήσεων του ΟΠΑΝΔΑ, στον χώρο του Πάρκου. Συντόνισαν ο Γιώργος Σαχίνης και η Ματίνα Μάγκου

Περισσότερες από 30 ομάδες και πρωτοβουλίες ενεργών πολιτών, φορείς και ιδρύματα συμμετείχαν την Τρίτη 1η Νοεμβρίου 2016, στην ημερίδα «συνεργ ΩΣ πολίτης | δρω. μοιράζομαι. αλλάζω», η οποία πραγματοποιήθηκε στην αίθουσα εκδηλώσεων του Myrtillo café και την αίθουσα πολιτιστικών χρήσεων του ΟΠΑΝΔΑ, στο Πάρκο για το Παιδί και τον Πολιτισμό του Δήμου Αθηναίων. Συνδιοργανωτές, η πλατφόρμα δικτύωσης συνΑθηνά του Δήμου Αθηναίων, ο Σύνδεσμος Υποτρόφων του Ιδρύματος Ωνάση και η Ένωση Πολιτών Πλατείας Καλλιγά, άτυπη ομάδα ενεργών πολιτών που δραστηριοποιούνται από το 2010 στο κέντρο της Αθήνας.

Από αριστερά: Ελένη Ζωντήρου (πρόεδρος 6ης Κοινότητας ΔΑ), Χρήστος Καρράς (συνΑθηνά ΔΑ), Αγγελική Τσέλιου (Ενωση Πολιτών Πλ. Καλλιγά), Γιώργος Σαχίνης (UrbanDig Project), Jennifer Clarke (Social Dynamo, Ίδρυμα Μποδοσάκη)

Από αριστερά: Αργυρώ Μπαράτα (FEAST Greece), Αμαλία Ζέπου (αντιδήμαρχος Κοινωνίας των Πολιτών), Γιώργος Κεράνης (Επιχειρώ Κοινωνικά)

Από την πρόταση στην υλοποίηση

Η ιδέα προήλθε από μέλη του Συνδέσμου Υποτρόφων: η υπογράφουσα και η Κατερίνα Δερμιτζάκη, μέλη του Συνδέσμου αλλά και της Ένωσης Πολιτών Πλατείας Καλλιγά, ανταποκριθήκαμε στο κάλεσμα του πρώτου, υποβάλλοντας πρόταση συνδιοργάνωσης μιας ημερίδας με θέμα το αναπτυσσόμενο ρεύμα των ενεργών πολιτών στην Ελλάδα της οικονομικής κρίσης. Το σκεπτικό της πρότασης κίνησε το ενδιαφέρον της Παυλίνας Σπανδώνη, μέλους του προηγούμενου ΔΣ του Συνδέσμου, η οποία προσέφερε πρόθυμα τα φώτα και την πείρα της για την ενίσχυση της προσπάθειας. Το αποτέλεσμα; Τον Σεπτέμβριο του 2015, η πρόταση εγκρίθηκε ομόφωνα από το απερχόμενο τότε ΔΣ, δεσμεύοντας και τη νέα σύνθεσή του για την υλοποίησή της εντός του 2016.

Στο μεταξύ, η αντιδήμαρχος Κοινωνίας των Πολιτών του Δήμου Αθηναίων, Αμαλία Ζέπου, ενημερώθηκε από τις διοργανώτριες για τη δράση, οπότε, τους αμέσως επόμενους μήνες, στην ομάδα προστέθηκαν και οι συνεργάτες της πλατφόρμας συνΑθηνά του Δήμου Αθηναίων. Στην πορεία, η ομάδα μεγάλωσε κι άλλο, συμπεριλαμβάνοντας εκπροσώπους θεσμικών φορέων, όπως το «Επιχειρώ Κοινωνικά» του Δήμου Αθηναίων, και πρωτοβουλιών πολιτών, όπως το UrbanDig Project.

συνεργ ΩΣ πολίτης | δρω. μοιράζομαι. αλλάζω.

ΓΡΑΦΕΙ Η ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΤΣΕΛΙΟΥ

Το εργαστήρι «Οικονομική βιωσιμότητα» συντόνισαν η Αργυρώ Μπαράτα, η Μαρίσα Αντωνοπούλου και ο Γιάννης Βήκας (Επιχειρώ Κοινωνικά)

Εργαλεία επιβίωσης για ενεργούς πολίτες

Στόχος της ημερίδας ήταν να περιγράψει και να ενισχύσει το αναπτυσσόμενο ρεύμα δικτύωσης των ενεργών πολιτών και των παρεμβάσεών τους για την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής και του αστικού περιβάλλοντος. Επικεντρώθηκε ιδιαίτερα στα εργαλεία και τις καλές πρακτικές που τίθενται σήμερα στη διάθεση των ενεργών πολιτών, ώστε να εξελιχθούν, να υποστηρίξουν το έργο τους και να αυξήσουν την επιρροή τους. Επιδίωξε, επίσης, να αναδειχθούν οι πληροφορίες για τις ευκαιρίες και τις προοπτικές της Κοινωνίας των Πολιτών, όπως αυτές διαμορφώνονται σήμερα, τόσο στη χώρα μας όσο και στην Ευρώπη.

Πρωινή «προθέρμανση» και πρώτες «αναγνωριστικές» επαφές

Η ημερίδα αναπτύχθηκε σε δύο μέρη: το πρώτο περιλάμβανε τοποθετήσεις των συντελεστών και συζήτηση με το κοινό· το δεύτερο, παράλληλα θεματικά εργαστήρια σχετικά με τις νομικές μορφές για τις ομάδες πολιτών, τα εργαλεία μικροχρηματοδότησης που οι πολίτες έχουν στη διάθεσή τους, τα μέσα επικοινωνίας και δικτύωσης που υποστηρίζουν και πολλαπλασιάζουν τη δράση τους, τα οφέλη αλλά και τις προκλήσεις της κοινωνικής επιχειρηματικότητας.

Η συντονίστρια του πάνελ, Παυλίνα Σπανδώνη, έδωσε παλμό στη συζήτηση

Η επόμενη ημέρα

Η παρουσία και η συμμετοχή του κοινού ήταν δυναμικές τόσο στη συζήτηση όσο και στα εργαστήρια. Οι συμμετέχοντες, ενεργοί πολίτες και εκπρόσωποι θεσμικών φορέων, ανέδειξαν την ανάγκη για συνεργασία σε θέματα κοινού ενδιαφέροντος και τόνισαν ότι η απλοποίηση κανονισμών και διαδικασιών θα επιτρέψει στον δημόσιο τομέα και την τοπική αυτοδιοίκηση να έχουν περισσότερη ευελιξία, αναπτύσσοντας τα κατάλληλα αντανακλαστικά για τη διάδραση με τους ενεργούς πολίτες και την ανταπόκριση στα αιτήματά τους.

Κατά κοινή ομολογία, ο διάλογος ήταν ζωηρός, τα εργαστήρια πλούσια σε πληροφορίες για πρακτικές και εργαλεία, η ατμόσφαιρα ανοιχτόκαρδη. Και το

συνεργ ΩΣ πολίτης | δρω. μοιράζομαι. αλλάζω.

ΓΡΑΦΕΙ Η ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΤΣΕΛΙΟΥ

Η είσοδος του Myrtillo café, που φιλοξένησε την ημερίδα

πιο σημαντικό: η προσπάθεια θα έχει συνέχεια, καθώς υπάρχουν ήδη σχέδια για επόμενα βήματα και συνεργασίες, για ανάδειξη κοινών στόχων και δικτύωση σε υπερτοπικό επίπεδο, όλα εμπνευσμένα από τις προτάσεις και τους προβληματισμούς που κατατέθηκαν στο πλαίσιο της ημερίδας.

Το κοινό συμμετείχε ενεργά στη συζήτηση και βοήθησε σημαντικά στην εξαγωγή συμπερασμάτων

Το εργαστήρι «Νομικές μορφές» συντόνισαν η Φαίη Ορφανού, ο Γιώργος Κεράνης (Επιχειρώ Κοινωνικά) και ο Ανδρέας Στεφανίδης

Τέχνης Παλμοί εις μνήμην

ΓΡΑΦΕΙ Η ΛΗΔΑ ΜΠΟΥΖΑΛΗ

Αφιερωμένη στη μνήμη του υπότροφου αρχιτέκτονα και μουσειολόγου Γιάννη Ρούσσου ήταν η έκθεση «Τέχνης Παλμοί ΙΙΙ: Η τέχνη της ασθένειας – Η ασθένεια της τέχνης», την οποία διοργάνωσε ο Σύνδεσμος Υποτρόφων στο Ωνάσειο Καρδιοχειρουργικό Κέντρο (ΩΚΚ) από τις 23 Νοεμβρίου 2016 έως τις 22 Ιανουαρίου 2017.

Είκοσι εννέα εικαστικοί, μέλη του Συνδέσμου, παρουσίασαν έργα τους στο Αίθριο του νοσοκομείου, σε μια έκθεση ελπίδας, δύναμης και ευαισθησίας: Ελένη Γραφάκου, Ελένη Γώγου, Θεόδωρος Ζαφειρόπουλος, Άγγελος Καλογερίας, Διονύσης Καμπόλης, Μαρία-Άννα Κολλύρη, Κλημανθία Κονταξάκη, Πηνελόπη Κουβαρά, Έλλη Κουτσουκέλλη, Κωστής, Έλενα Λακκιώτη, Εσθήρ Λέμη, Ισαάκ Μαυρίδης, Χριστίνα Μήτρεντσε, Ιωάννης Μιχαλού(δη)ς, Ελένη Μουζακίτη, Πάνος Μπαλωμένος, Ράνια Μπέλλου, Εντύτα Μώνσιορ, Χριστίνα Παπαγεωργίου, Παρασκευή Παπαδημητρίου, Λάμπρος Παπανικολάτος, Ηώ Πάσχου, Λία Πέτρου, Νικόλαος Ποδιάς, Λουκία Ρίτσαρντς, Αγγελική Σβορώνου, Αναστασία-Ζωή Σουλιώτου και Νίκος Τσιαπάρας. Οι καλλιτέχνες αποτύπωσαν με ευαισθησία και τόλμη έννοιες όπως την ελπίδα, την απόγνωση, την απώλεια, τη δύναμη, την απουσία, το ταξίδι και τη νίκη μέσα από έργα τους που είτε προϋπήρχαν είτε δημιουργήθηκαν ειδικά για την περίσταση.

Την επίβλεψη της έκθεσης είχε, εκ μέρους του Συνδέσμου, η αρχιτέκτων και γλύπτρια Χριστίνα Παπαγεωργίου, βαδίζοντας στα χνάρια των δύο προηγουμένων εκθέσεων, «Τέχνης Παλμοί Ι» και «ΙΙ», τις οποίες είχε επιμεληθεί στον ίδιο χώρο του Ωνασείου ο Γιάννης Ρούσσος. Σε κείνον άλλωστε ανήκε η πρωτοποριακή ιδέα για το «πάντρεμα» της τέχνης με την υγεία και ήταν περήφανος όταν η ιδέα του μπόρεσε να υλοποιηθεί μερικά χρόνια αργότερα, ξεπερνώντας τα εμπόδια.

Έγραφε ο Γιάννης Ρούσσος το 2001 στην εισαγωγή του καταλόγου της έκθεσης «Τέχνης Παλμοί Ι»: «Μια κοινωνία που έχει αναπτύξει τις αισθητικές της απαιτήσεις και παράλληλα έχει αποδεχτεί την ευεργετική παρουσία της Τέχνης είναι ανοικτή στο να την εντάξει στην καθημερινότητά της. Οι εικαστικές τέχνες μπορούν να λειτουργήσουν υποστηρικτικά σ' αυτό το άνοιγμα και

Η γραμματέας και ο αντιπρόεδρος του ΔΣ του Ιδρύματος Ωνάση, Μαριάννα Μόσχου και Γιάννης Ιωαννίδης, τίμησαν με την παρουσία τους την εκδήλωση. Διακρίνεται το έργο της Μαρίας-Άννας Κολλύρη

Ο πρόεδρος του Ωνασείου Καρδιοχειρουργικού Κέντρου, Δημήτρης Νιάκας. Διακρίνονται τα έργα του Άγγελου Καλογερία και του Θοδωρή Ζαφειρόπουλου

Ο πρόεδρος του Συνδέσμου Υποτρόφων, Θοδωρής Αναγνωστόπουλος, προλόγισε την εκδήλωση

Τέχνης Παλμοί εις μνήμην

ΓΡΑΦΕΙ Η ΛΗΔΑ ΜΠΟΥΖΑΛΗ

Ξεφυλλίζοντας τον κατάλογο της έκθεσης

να αναπτύξουν την δυναμική τους πέρα από τους συνηθισμένους εκθεσιακούς χώρους, πηγαίνοντας προς τον άνθρωπο στους χώρους ζωής του.

»Το ζήτημα της παρουσίας έργων Τέχνης σε χώρους όπου ο άνθρωπος πάσχει και δοκιμάζεται μας απασχολεί εδώ και αρκετά χρόνια.

»Πιστεύουμε ότι εδώ τα έργα Τέχνης μπορούν περισσότερο παρά ποτέ να στηρίξουν τη ζωή, να προσφέρουν ομορφιά και αισθητική απόλαυση, να κάνουν πράξη την παρηγορητική δύναμη της Τέχνης και να υπενθυμίσουν αξίες που ίσως ξεχνιούνται στον δύσκολο χώρο του νοσοκομείου. Η Τέχνη εκδηλώνει ιδιαίτερες ευαισθησίες, αγωνία, αλλά και πάθος γι' αυτό που είναι ζωή και παρ' όλη την αντιφατικότητα και πολλαπλότητά της παραμένει ένας δυνατός κρίκος που ενώνει τους ανθρώπους».

Και συνέχιζε αργότερα, το 2008, στην εισαγωγή του καταλόγου της έκθεσης «Τέχνης Παλμοί ΙΙ»: «Η παρουσία έργων τέχνης σε έναν χώρο που δεν είναι μουσειακός-εκθεσιακός, αλλά ταυτίζεται με δοκιμασίες πόνου και αγωνίας, μπορεί να παίξει ιαματικό ρόλο, στηρίζοντας παράλληλα τη λειτουργία του νοσοκομείου ως χώρου ζωής και πολιτισμού, όπου μπορούν να συνυπάρχουν τα δυο πολύτιμα αγαθά, η Υγεία και η Τέχνη».

Εμπνευστής, επίσης, της ιδέας να γίνεται αιμοδοσία ανάμεσα σε έργα τέχνης, ο Γιάννης Ρούσσος είχε οργανώσει εθελοντική αιμοδοσία στη Δημοτική Πινακοθήκη Πειραιά, όπου ήταν διευθυντής, με τις κλίνες για τους εθελοντές αιμοδότες να βρίσκονται ανάμεσα σε έργα τέχνης μεγάλων Ελλήνων δημιουργών. Ακολουθώντας το όραμά του για τη συνύπαρξη της τέχνης και της υγείας, το ΩΚΚ διοργάνωσε στις 20 Δεκεμβρίου 2016 εθελοντική αιμοδοσία στο αίθριο του νοσοκομείου, σε συνεργασία με το Τμήμα Αιμοδοσίας του Γενικού Νοσοκομείου Νίκαιας Πειραιά «Άγιος Παντελεήμων».

Τα εγκαίνια της έκθεσης, στις 22 Νοεμβρίου 2016, τίμησαν με την παρουσία τους ο πρόεδρος του Ιδρύματος Ωνάση, Αντώνης Παπαδημητρίου, ο πρόεδρος

Ο πρόεδρος του Ιδρύματος Ωνάση, Αντώνης Παπαδημητρίου, στα εγκαίνια της έκθεσης. Διακρίνονται τα έργα του Θοδωρή Ζαφειρόπουλου και της Ελένης Γώγου

Με φόντο το έργο της Έλλης Κουτσουκέλλη

Η Ελένη Γραφάκου με το έργο της Στα χέρια τους

Τέχνης Παλμοί εις μνήμην

ΓΡΑΦΕΙ Η ΛΗΔΑ ΜΠΟΥΖΑΛΗ

Γενική άποψη του χώρου της έκθεσης στο αίθριο του Ωνασείου Καρδιοχειρουργικού Κέντρου

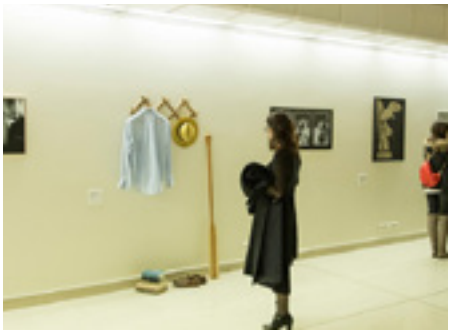
του ΩΚΚ, καθηγητής Δημήτρης Νιάκας, ο αντιπρόεδρος του Ιδρύματος Ωνάση, Γιάννης Ιωαννίδης, η γραμματέας του ΔΣ του Ιδρύματος, Μαριάννα Μόσχου, και ο Ανδρέας Καραμπίνης, διευθυντής Ιατρικής Υπηρεσίας του ΩΚΚ, ενώ παρευρέθηκαν πολλοί φίλοι του Συνδέσμου, εργαζόμενοι και επισκέπτες του νοσοκομείου.

Την εκδήλωση πλαισίωσε μουσικά ο Θανάσης Δρίτσας, καρδιολόγος, αναπληρωτής διευθυντής στο ΩΚΚ, αλλά και συνθέτης, ο οποίος ερμήνευσε στο πιάνο αποσπάσματα από το έργο του *Μουσεικασίες*.

Ένας πλήρης, κατατοπιστικός κατάλογος συνόδευσε την έκθεση, με φωτογραφίες όλων των έργων και τα βιογραφικά σημειώματα των καλλιτεχνών που συμμετείχαν. Τα εισαγωγικά κείμενα που εξηγούν το σκεπτικό και τεκμηριώνουν το περιεχόμενο της έκθεσης υπογράφουν η συντονίστρια της εκδήλωσης Χριστίνα Παπαγεωργίου, ο εικαστικός καλλιτέχνης και ποιητής Κωστής, η πρώην πρόεδρος του Συνδέσμου Υποτρόφων Ιωάννα Ν. Κονδύλη και η επίκουρη καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Πατρών Κάτια Σαβράμη, ενώ χαιρετισμό απευθύνει ο πρόεδρος του ΩΚΚ, καθηγητής Δημήτρης Νιάκας.

Ο καρδιολόγος, αναπληρωτής διευθυντής στο ΩΚΚ και συνθέτης Θανάσης Δρίτσας ερμήνευσε στο πιάνο τη σύνθεσή του Μουσεικασίες

Διακρίνονται (από αριστερά) τα έργα του Λάμπρου Παπανικολάτου, του Ισαάκ Μαυρίδη, της Ηώς Πάσχου και της Χριστίνας Μήτρεντσε

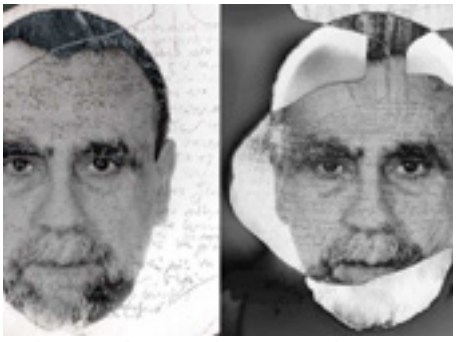
Τέχνης Παλμοί εις μνήμην

ΓΡΑΦΕΙ Η ΛΗΔΑ ΜΠΟΥΖΑΛΗ

Μπροστά στα έργα της Ηώς Πάσχου και της Χριστίνας Μήτρεντσε

Το έργο του Νίκου Τσιαπάρα Attempts for a Portrait , αφιερωμένο στον Γιάννη Ρούσσο

Ο Γιάννης Μιχαλού(δη)ς και το έργο του St. George of Darwin

Ελαιογραφία του Γιάννη Ρούσσου από την Κλημανθία Κονταξάκη

Εκπαιδευτικά προγράμματα για όλους από το Ίδρυμα Ωνάση

Η διευθύντρια επικοινωνίας του Ιδρύματος Ωνάση, Αφροδίτη Παναγιωτάκου, παρουσίασε τον νέο θεσμό των εκπαιδευτικών προγραμμάτων του Ιδρύματος

Πλήθος εκπαιδευτικών προγραμμάτων για όλες τις ηλικίες με δωρεάν είσοδο προσφέρει από φέτος το Ίδρυμα Ωνάση, με έδρα κυρίως τη θαυμάσια Ωνάσειο Βιβλιοθήκη του κτηρίου της Λεωφόρου Αμαλίας 56. Βιωματικά εργαστήρια, εκπαιδευτικές ξεναγήσεις και ενδιαφέρουσες θεματικές που αναδεικνύουν τον πνευματικό πλούτο της Ωνασείου Βιβλιοθήκης, ευρηματικές δράσεις και καινοτόμες προσεγγίσεις από το Αρχείο Καβάφη, αλλά και δυναμικά εργαστήρια στον τομέα της Ειδικής Αγωγής συνθέτουν το μωσαϊκό των εκπαιδευτικών προγραμμάτων που υπόσχονται ξεχωριστές εμπειρίες για όλες τις ηλικίες. Τα εκπαιδευτικά προγράμματα του Ιδρύματος Ωνάση παρουσιάστηκαν στις 21 Νοεμβρίου σε συνέντευξη Τύπου στην Ωνάσειο Βιβλιοθήκη.

Στο περιεχόμενο της Βιβλιοθήκης στάθηκε η διευθύντρια επικοινωνίας του Ιδρύματος Ωνάση, Αφροδίτη Παναγιωτάκου, επισημαίνοντας, μεταξύ άλλων, πως τα βιβλία αυτά αποτελούν έργα λογίων και πνευματικών ανθρώπων, οι οποίοι πίστευαν στη διαμόρφωση εθνικής συνείδησης μέσα από την Παιδεία. «Έχει μάλιστα ιδιαίτερο ενδιαφέρον ότι, χάρις στην υποστήριξη εκείνων που έχουν αναγνωριστεί πλέον ως εθνικοί ευεργέτες, υπήρξε έντονη εκδοτική δραστηριότητα τόσο τον 18ο όσο και τον 19ο αιώνα. Τα βιβλία αυτά στις περισσότερες των περιπτώσεων αποτελούν λόγο περί ελευθερίας, δείχνοντας ως μόνο δρόμο προς την απόκτηση της εθνικής ταυτότητας την ίδια την Παιδεία. Σε καιρούς σαν τους σημερινούς, όπου η έννοια της εθνικής συνείδησης αποτελεί συχνά αντικείμενο καπηλείας, αλλά και στοιχείο σύνδεσης με τη μισαλλοδοξία και τον φανατισμό, αξίζει να τονίζουμε ότι η Παιδεία και ο Πολιτισμός δεν αποτελούν μόνο οχήματα εθνικής ταυτότητας, αλλά και κοινωνικής συνοχής. Και αυτή είναι μία από τις δικές μας σταθερές αρχές στο Ίδρυμα Ωνάση», κατέληξε η Αφροδίτη Παναγιωτάκου.

Από την πλευρά της, η υπεύθυνη της Βιβλιοθήκης και των Ψηφιακών Προγραμμάτων του Ιδρύματος Ωνάση, Βίκυ Γεροντοπούλου, αναφερόμενη στον στόχο των εκπαιδευτικών προγραμμάτων, τόνισε: «Οι εκπαιδευτικές δράσεις της Ωνασείου Βιβλιοθήκης επιδιώκουν τη γόνιμη επαφή παιδιών και ενηλίκων με την ελληνική πολιτιστική κληρονομιά, μέσα από δημιουργικές αναγνώσεις, αλλά και με τη συνδρομή νέων τεχνολογιών και ψηφιακών εφαρμογών. Παράλληλα, αναδεικνύουν τη σημασία και το περιεχόμενο σπάνιων τεκμηρίων που θησαυρίζονται στις συλλογές του Ιδρύματος Ωνάση και φιλοδοξούν να παρακινήσουν και να εμπνεύσουν τη νέα γενιά να ανακαλύψει το πλούσιο αυτό πολιτιστικό απόθεμα, δίνοντας ζωή στο ίδιο το βιβλίο ως μέσο διακίνησης ιδεών αλλά και ως έργο τέχνης».

Ο project manager του Αρχείου Καβάφη, Θοδωρής Χιώτης, επισήμανε: «Οι εκπαιδευτικές δράσεις του Αρχείου Καβάφη αποσκοπούν στη διάδοση του έργου του Κ. Π. Καβάφη μέσα από σειρά προγραμμάτων, τα οποία απευθύνονται σε μαθητές γυμνασίου και λυκείου, σε φοιτητές, ερευνητές, αλλά και στο ευρύτερο κοινό. Οι εκπαιδευτικές δράσεις του Αρχείου Καβάφη είναι σχεδιασμένες με σκοπό την περαιτέρω πρόκληση του ενδιαφέροντος όχι μόνο των νεότερων γενιών αλλά και των μη μυημένων στο καβαφικό έργο, την προώθηση και υποστήριξη της καινοτόμου έρευνας, τη δημιουργική εμπλοκή με το καβαφικό έργο, την αξιοποίηση των νέων μέσων και τεχνών». Τις εκπαιδευτικές δράσεις του Αρχείου

Εκπαιδευτικά προγράμματα για όλους από το Ίδρυμα Ωνάση

Από αριστερά, η Μαριάννα Χριστοφή, ο Θοδωρής Χιώτης, η Βίκυ Γεροντοπούλου και η Χριστίνα Παναγιωτάκου παρουσίασαν ο καθένας τον τομέα των προγραμμάτων που επιμελείται

Καβάφη παρουσίασε μαζί με τον Θοδωρή Χιώτη η assistant project manager του Αρχείου Καβάφη, Μαριάννα Χριστοφή, η οποία, μεταξύ άλλων, περιέγραψε τις λεπτομέρειες του καινοτόμου συνδυασμού διαλέξεων και ερευνητικών σεμιναρίων με τίτλο «International Cavafy Summer School», το οποίο θα πραγματοποιηθεί το καλοκαίρι του 2017.

Τέλος, στα δύο πολύ γνωστά εκπαιδευτικά προγράμματα Ειδικής Αγωγής «Η μουσική αγαπάει τον αυτισμό» και «Έλα κι εσύ, ζωγραφίζω μουσική!», που ξεκινούν το ταξίδι τους για ακόμη μια χρονιά στην Αθήνα και την περιφέρεια, αναφέρθηκε η υπεύθυνη των προγραμμάτων, Χριστίνα Παναγιωτάκου: «Και τα δύο εκπαιδευτικά προγράμματα Ειδικής Αγωγής του Ιδρύματος Ωνάση έχουν κοινό στόχο να βοηθήσουν τα παιδιά να εκφράσουν τα συναισθήματά τους μέσα από τη μουσική και τα εικαστικά. Ο ρυθμός, οι μελωδικές γραμμές, τα εικαστικά υλικά και οι μελοποιημένες κοινωνικές ιστορίες λειτουργούν ως συστατικά για μια σειρά από δομημένες μουσικές και εικαστικές δραστηριότητες-παιχνίδια. Μέσα από τα παιχνίδια αυτά, τα παιδιά αναπτύσσουν κοινωνικές, επικοινωνιακές δεξιότητες, λειτουργούν στο πλαίσιο μιας ομάδας και γίνονται πρωταγωνιστές των πράξεών τους. Οι γονείς, από τη δική τους πλευρά, βλέπουν τη δυναμική που κρύβουν τα παιδιά τους και τους δίνεται μια μοναδική ευκαιρία να παίξουν μαζί τους, να τα επιβραβεύσουν σε ένα περιβάλλον γεμάτο μουσική και ζωγραφιές, δίχως το άγχος της επίδοσης και της απόδοσης».

Τη συνέντευξη Τύπου πλαισίωσαν θεατρικά οι ηθοποιοί Αλεξάνδρα Αϊδίνη και Αργύρης Πανταζάρας, οι οποίοι διάβασαν αποσπάσματα από τον *Ερωτόκριτο* και την *Ελληνική Νομαρχία* αντίστοιχα, αναδεικνύοντας με εξαιρετικό τρόπο δύο από τα πολύτιμα κειμήλια της Ωνασείου Βιβλιοθήκης.

Το πρόγραμμα της περιόδου 2016–2017 έχει συνοπτικά ως εξής:

Εκπαιδευτικά Προγράμματα Ωνασείου Βιβλιοθήκης:

- Εργαστήρια για παιδιά και οικογένειες
- Διαλέξεις για ενήλικες
- Εκπαιδευτικές ημερίδες
- Εκπαιδευτικές ξεναγήσεις

Εκπαιδευτικά προγράμματα για όλους από το Ίδρυμα Ωνάση

Το «International Cavafy Summer School» θα πραγματοποιηθεί το καλοκαίρι

Εκπαιδευτικά προγράμματα Αρχείου Καβάφη:

• Δράσεις εντός της Ωνασείου Βιβλιοθήκης (διαλέξεις, performance lectures, ερευνητικά σεμινάρια)

• Δράσεις εκτός της Ωνασείου Βιβλιοθήκης – Ο Καβάφης πάει Σχολείο

• International Cavafy Summer School

Εκπαιδευτικά προγράμματα Ειδικής Αγωγής:

• Πρόγραμμα «Η μουσική αγαπάει τον αυτισμό»

• Πρόγραμμα «Έλα κι εσύ, ζωγραφίζω μουσική!»

Στο πλαίσιο των Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων για Παιδιά και Οικογένειες πραγματοποιήθηκε τον Δεκέμβριο το πρόγραμμα «Η ιστορία του βιβλίου: Βιβλιοδεσία» και ακολούθησε ο κύκλος «Ομήρου Οδύσσεια», με τις υποενότητες: «Αναζητώντας την Ιθάκη», «Έργα τέχνης εμπνευσμένα από τα ομηρικά έπη» και «Τα τεχνολογικά επιτεύγματα στα ομηρικά έπη». Οι επόμενες δράσεις των Προγραμμάτων για Παιδιά και Οικογένειες περιλαμβάνουν τις «Ζωγραφηγήσεις» (11 και 18 Φεβρουαρίου), το «Εργαστήριο Βιβλιοδεσίας: Transform the Book» για κωφούς και βαρήκοους έως 25 ετών (16 Μαρτίου) και «Η τυπογραφία με τα μάτια του υπολογιστή (30 Απριλίου).

Όσον αφορά τα Εκπαιδευτικά Προγράμματα για ενήλικες, στο πλαίσιο των ομιλιών με έμπνευση από την Ωνάσειο Βιβλιοθήκη, παρουσιάστηκαν οι εξής θεματικές: «Από τον Διαφωτισμό στον Διαφωτονισμό» από τον Δημήτρη Νανόπουλο, διακεκριμένο καθηγητή Φυσικής Υψηλών Ενεργειών του Πανεπιστημίου A&M του Τέξας και τακτικό μέλος της Ακαδημίας Αθηνών· «Έρωτος αποτελέσματα, ήτοι ιστορία ηθικοερωτική με πολιτικά τραγούδια…, εν Βιέννη της Αουστρίας, 1792» από την καθηγήτρια Ελένη Κουρμαντζή του Πανεπιστημίου Αγ. Κύριλλος και Αγ. Μεθόδιος, της πόλης Βελίκο Τύρνοβο της Βουλγαρίας· «Η έλξη του αγνώστου: Από την Θούλη του Πυθέα στους μονόλιθους της Οδύσσειας του Διαστήματος και τον πλανήτη Solaris» από τους καθηγητές του Πανεπιστημίου Αθηνών Ιωάννη Δαγκλή και Ευάνθη Χατζηβασιλείου, «Έργα τέχνης εμπνευσμένα από τα ομηρικά έπη» από τον αναπληρωτή καθηγητή του Πανεπιστημίου Αθηνών Δημήτρη Παυλόπουλο και την υποψήφια διδάκτορα Νεφέλη Καϊμάκα. Ο κύκλος αυτός ολοκληρώνεται στις 28 Ιανουαρίου με την ομιλία «Ήχοι του Διαστήματος και μουσική» από τον καθηγητή Διαστημικής Φυσικής του ΕΚΠΑ Ιωάννη Δαγκλή, τον συνθέτη Δημήτρη Μαρωνίδη και τη συνθέτρια και πιανίστρια Gundega Smite.

Εκπαιδευτικά προγράμματα για όλους από το Ίδρυμα Ωνάση

Η Χριστίνα Παναγιωτάκου παρουσίασε τα δύο προγράμματα Ειδικής Αγωγής

Στις 2 Φεβρουαρίου ξεκινά ο επόμενος κύκλος ομιλιών, με τίτλο «Εικόνες και ιστορίες: Η Ωνάσειος Βιβλιοθήκη ως αποθετήριο της ελληνικής ιστορικής εμπειρίας», με πρώτη την ομιλία του ιστορικού του βιβλίου και αρχιτέκτονα Κωνσταντίνου Στάικου «Συλλέγοντας για το ευρύ κοινό». Ακολουθούν οι ομιλίες: «Τυπογραφική επιμέλεια εκδόσεων, με παραδείγματα από την Ωνάσειο Βιβλιοθήκη και τη σύγχρονη βιβλιογραφία» από τον σχεδιαστή Δημήτρη Λεγάκη και τον γραφίστα Γιάννη Καρλόπουλο· «Mobilis in mobile: Η βιβλιοθήκη ως υπέρτατο τέρας του δυτικού φαντασιακού» από τον συγγραφέα Θανάση Τριαρίδη· «Η περιήγηση ως εμπειρία και καταγραφή» από τον καθηγητή Αρχιτεκτονικής Ζήση Κοτιώνη. Τέλος, για τον εορτασμό της 25ης Μαρτίου προγραμματίζεται ένα ολοήμερο αφιέρωμα με ξεναγήσεις στη Βιβλιοθήκη, ομιλία για την *Ελληνική Νομαρχία* από την καθηγήτρια Ελένη Κουρμαντζή με αφηγητή τον ηθοποιό Στέλιο Μάινα, καθώς και εργαστήριο βιβλιοδεσίας με τους βιβλιοδέτες Μπάμπη Λέγγα και Ιωάννα Ραϊσάκη.

Το πλήρες ημερολόγιο με τις περιγραφές των εκπαιδευτικών δράσεων 2016–2017 βρίσκεται στην επίσημη ιστοσελίδα του Ιδρύματος Ωνάση. Η είσοδος στα εκπαιδευτικά προγράμματα είναι ελεύθερη (τηρείται σειρά προτεραιότητας). Απαραίτητη η κράτηση θέσης μέσω email (education@onassis.org) ή στο τηλέφωνο 210 37 13 000 (Δευτέρα–Παρασκευή, 9.00–17.00).

Οι ηθοποιοί Αλεξάνδρα Αϊδίνη και Αργύρης Πανταζάρας διάβασαν αποσπάσματα από τον Ερωτόκριτο και την Ελληνική Νομαρχία

Η δράση «Έλα μαζί μας»

ΓΡΑΦΕΙ Η ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΣΧΟΙΝΑ

«Το πρόγραμμα μου άρεσε πολύ γιατί μίλησα στο μικρόφωνο, το διασκέδασα πολύ και θα ήθελα να το ξανακάνουμε»: αυτό ήταν το αυθόρμητο σχόλιο με το οποίο συνόδευσε τη ζωγραφιά της η Χριστίνα, μαθήτρια δημοτικού, που παρακολούθησε εκδηλώσεις του προγράμματος «Έλα μαζί μας» του Συνδέσμου. Και δεν ήταν το μόνο παιδί που υποδέχθηκε με ενθουσιασμό τη δράση μας αυτήν, η οποία ξεκίνησε με απόφαση του προηγούμενου Διοικητικού Συμβουλίου του Συνδέσμου, έπειτα από σχετική πρόταση της γράφουσας το 2014.

Η βασική ιδέα της εθελοντικής αυτής δράσης είναι να προσελκύσει τα παιδιά στον χώρο της επιστήμης, της τέχνης, της δημιουργικότητας, του «ευ ζην», της ευγενούς άμιλλας και, γενικότερα, να δράσει σαν καταλύτης έμπνευσης για τους μαθητές. Το πρόγραμμα απευθύνεται κατά προτεραιότητα σε μαθητές που φοιτούν σε σχολεία μη προνομιούχων περιοχών της πρωτεύουσας.

Μέλη του Συνδέσμου πραγματοποιούν παρουσιάσεις και εργαστήρια σε μαθητές δημόσιων σχολείων, προκειμένου αυτοί να έρθουν σε επαφή με διαφορετικά πεδία γνώσης ή να προσεγγίσουν κάποια επαγγέλματα μέσω της γνωριμίας τους με τους εθελοντές παρουσιαστές. Το πρόγραμμα πραγματοποιείται στον χώρο των σχολείων (την τρέχουσα σχολική περίοδο, σε κύκλο πέντε διώρων) και καλύπτει διαφορετικά θέματα ανάλογα με την εκπαιδευτική βαθμίδα (δημοτικό, γυμνάσιο στην τρέχουσα και, επίσης, λύκειο, στην προηγούμενη σχολική περίοδο). Αυτά αφορούν, ενδεικτικά, τις τέχνες, τα γράμματα, τις επιστήμες, τη διατροφή, το περιβάλλον, την αρχαιολογία, τα μουσεία, τη συναισθηματική αγωγή, την ψυχική υγεία, τη μαθησιακή τεχνική, την ομαδικότητα, την επικοινωνία, τον σχολικό εκφοβισμό, την παρουσίαση επαγγελμάτων, τα ανθρώπινα δικαιώματα κ.λπ.

Οι μαθητές έχουν, έτσι, την ευκαιρία να μυηθούν σε πολλά γνωστικά πεδία με έναν βιωματικό τρόπο που συνδυάζει παρουσιάσεις εμπλουτισμένες με δραστηριότητες. Κάθε παρουσίαση θέματος δεν ξεπερνά σε διάρκεια τις δύο δίωρες επισκέψεις ανά σχολείο. Το πρόγραμμα καλύπτει τις δαπάνες των παρουσιαστών για μετακινήσεις και αναλώσιμα που απαιτούνται για την υλοποίησή του.

Η δράση αυτή έχει την έγκριση του Υπουργείου Παιδείας, στο οποίο κάθε χρόνο κατατίθεται αναλυτικό πρόγραμμα της δράσης με τα σχολεία και τους εθελοντές που συμμετέχουν. Την προηγούμενη σχολική περίοδο (2015–2016), στη δράση συμμετείχαν δώδεκα σχολεία όλων των εκπαιδευτικών βαθμίδων, από διάφορες περιοχές της Αθήνας (Αμπελόκηποι, Νέα Ιωνία, Πατήσια, Αγία Βαρβάρα, Ίλιον, Περιστέρι, Γαλάτσι, Νέο Φάληρο και Καλλιθέα). Αξίζει να αναφέρουμε ονομαστικά τα μέλη του Συνδέσμου που συμμετείχαν έως τώρα στο «Έλα μαζί μας», μαζί με μια σύντομη περιγραφή της παρουσίασής τους:

– Τίνα Αρχοντίκη, Διοίκηση Επιχειρήσεων και Ανθρώπινου Δυναμικού: Σεμινάριο 90 λεπτών με θέμα την ομαδικότητα

Η δράση «Έλα μαζί μας»

ΓΡΑΦΕΙ Η ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΣΧΟΙΝΑ

και την επικοινωνία. Συμπληρωματικά, συζήτηση 30 λεπτών για θέματα επαγγελματικού προσανατολισμού.

– Μαργαρίτα Γκούντρα, ψυχολόγος με μεταπτυχιακή ειδίκευση στη Σχολική Ψυχολογία και εξειδίκευση στη Γνωσιακή Ψυχοθεραπεία: Προληπτικό πρόγραμμα προαγωγής της ψυχικής υγείας στο πλαίσιο του σχολείου με βιωματικές δραστηριότητες στη σχολική τάξη (θεματικές ενότητες: αναγνώριση, έκφραση και διαχείριση συναισθημάτων, επίλυση συγκρούσεων, σχολικός εκφοβισμός, εθισμός στο διαδίκτυο, ηλεκτρονικός εκφοβισμός).

– Ευαγγελία και Ελευθερία Γκρίμπα, Δημόσιες Σχέσεις / εκπαιδευτικός και στέλεχος τουρισμού: Βιωματικό εργαστήρι «Μικρός Τουρίστας: Τουριστικό προϊόν, Ελλάδα», παρουσίαση/προβολή αντιπροσωπευτικών φωτογραφιών και βίντεο (από το αρχείο του ΕΟΤ κ.ά.) σχετικά με τα συστατικά στοιχεία της έννοιας «τουρισμός»/«τουρίστας». Παρουσιάστηκαν εισαγωγικές έννοιες, όπως τουρισμός, γαστρονομία, φυσικό περιβάλλον, πολιτιστική κληρονομιά (μουσική, χορός, ήθη και έθιμα), δομημένο περιβάλλον. Οι μαθητές δημιούργησαν, σε ομάδες, ένα «Πρωτότυπο Τουριστικό Λεύκωμα».

– Μανώλης Καλφάογλου, ηλεκτρολόγος μηχανικός: Παρουσίαση του Εθνικού Κέντρου Ελέγχου Ενέργειας του ΑΔΜΗΕ. Ο ΑΔΜΗΕ είναι θυγατρική εταιρεία της ΔΕΗ, υπεύθυνη για τη μεταφορά της Ηλεκτρικής Ενέργειας στο Διασυνδεδεμένο Δίκτυο Υψηλής Τάσης σε όλη την ηπειρωτική Ελλάδα.

– Εμμανουέλα Καποκάκη, κουκλοπαίχτρια, σκηνοθέτρια, σεναριογράφος και ιδρύτρια της ομάδας Πράσσειν Άλογα: Παράσταση θεάτρου κούκλας με ηθοποιό και κούκλες, καθώς και συζήτηση με τα παιδιά για την ιστορία και τα μηνύματα που αυτή μεταφέρει, τα διαφορετικά είδη κούκλας, τις σκηνοθετικές/σκηνογραφικές επιλογές, τις υποκριτικές τεχνικές.

– Τιτίκα Καραβία, θεωρητικός λογοτεχνίας στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου: «Τα μυστικά της αφήγησης. Το λογοτεχνικό κείμενο: οι τεχνικές, οι αξίες του». Σειρά διαλέξεων για την εξοικείωση των μαθητών λυκείου με όρους της αφηγηματολογικής θεωρίας.

– Ηλίας Κούτσικος, γεωφυσικός: Δίωρη ενημερωτική διάλεξη για την αντισεισμική προστασία.

– Μαρία Μούλιου, λέκτορας Μουσειολογίας: Διάλεξη με θέμα τη Μουσειολογία. Είναι τα μουσεία απαραίτητα για μια κοινωνία και γιατί; Ποιες οι αξίες και ποιες οι ιστορίες τους; Πώς καθορίζονται και πώς αλλάζουν; Πώς μπορούν να γίνουν τα μουσεία μέρος της καθημερινότητας των πολιτών και πεδία για την κατανόηση της ζωής τους;

– Αντώνης Μουντούρης, χημικός μηχανικός: Παρουσίαση και συζήτηση με τους μαθητές σχετικά με τον σύγχρονο τρόπο ζωής και τη συνεχώς αυξανόμενη παραγωγή απορριμμάτων. Παρουσιάστηκαν ο σύγχρονος τρόπος πρόληψης και μεί-

Η δράση «Έλα μαζί μας»

ΓΡΑΦΕΙ Η ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΣΧΟΙΝΑ

ωσης της παραγωγής απορριμμάτων (eco-design, επαναχρησιμοποίηση, ανακύκλωση), καθώς και ο σύγχρονος τρόπος αξιοποίησης των τελικά παραγόμενων απορριμμάτων (παραγωγή ενέργειας, αντικατάσταση πρώτων υλών).

– Βασίλης Παπαμίκος, διατροφολόγος: Επιμορφωτικές ομιλίες για τον ρόλο της διατροφής στη διατήρηση της υγείας και την πρόληψη ή αντιμετώπιση της παχυσαρκίας και των λοιπών εκφυλιστικών χρόνιων νοσημάτων.

– Σία Σουρέλου, καθηγήτρια-χορογράφος, χορεύτρια: Το κάθε μάθημα περιλάμβανε ένα ομαδικό σωματικό ζέσταμα με ασκήσεις κίνησης και έκφρασης, ασκήσεις χαλάρωσης και σιωπής, αλλά και ασκήσεις σωστής αναπνοής. Σταδιακά δημιουργήθηκαν ομάδες που πειραματίστηκαν με διάφορα είδη τέχνης, με σκοπό να παρατηρηθούν ο ρυθμός, η δυναμική και το συναίσθημα που βγάζουν ένα μουσικό κομμάτι, ένας πίνακας ζωγραφικής, ο γραπτός λόγος. Μέσα από αυτήν τη συνάντηση, η κίνηση μετατράπηκε σε γραπτό λόγο ή ένας πίνακας ζωγραφικής σε κίνηση.

– Αλεξάνδρα Σφυρόερα, αρχαιολόγος: Εκπαιδευτικό πρόγραμμα με κύριο θέμα τις σπουδές και το επάγγελμα του αρχαιολόγου, καθώς και τη διαδρομή ενός αντικειμένου από το παρελθόν στο παρόν, από το χώμα στο μουσείο, από το μουσείο στον νου και στην καρδιά των παιδιών.

– Δέσποινα Σχοινά, δικηγόρος: Παρουσίαση με αντικείμενο τη διαδικασία της εκμάθησης και τη διευκόλυνσή της μέσω της εντόπισης και της ανάλυσης κεντρικών εννοιών της θεωρητικής μαθησιακής ύλης, της ανασύνθεσής της με τρόπο εύληπτο (που διευκολύνει την κατανόηση και την εκμάθηση), αλλά και της επανάληψης με τη δημιουργία καρτελών.

– Νίκος Τσαβέας, οικονομολόγος, Διεθνή Οικονομικά: Παρουσίαση του επαγγέλματος και των δεξιοτήτων των οικονομολόγων. Παρουσίαση βασικών οικονομικών εννοιών και θεμάτων.

– Φώτης Τσόπελας, χημικός: Διάλεξη για το περιβάλλον και τη ρύπανση, την υγιεινή τροφίμων, τη διαδικασία ανακάλυψης νέων φαρμάκων κ.ά. Εργαστηριακή άσκηση σε αντικείμενα παρασκευής σαπουνιών και διαφόρων άλλων καλλυντικών.

– Νικόλας Τσουκαλάς, γεωλόγος: «Ο Κόσμος των Απολιθωμάτων», παρουσίαση με προβολή αντιπροσωπευτικών βίντεο και φωτογραφιών σχετικά με τα απολιθώματα, από το αρχείο ανασκαφών του Μουσείου Παλαιοντολογίας και Γεωλογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών. Στη συνέχεια, οι μαθητές ενημερώθηκαν για τις μεθόδους κατασκευής εκμαγείων και αντιγράφων απολιθωμάτων. Στο τέλος της διαδικασίας, κάθε μαθητής κατασκεύασε το δικό του γύψινο αντίγραφο.

– Φλωρεντία Φραγκοπούλου, αρχαιολόγος: «Ιστορίες πίσω από την προθήκη του αρχαιολογικού μουσείου», παρου-

Η δράση «Έλα μαζί μας»

ΓΡΑΦΕΙ Η ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΣΧΟΙΝΑ

σίαση των διαδικασιών που χρειάζονται για να εκτεθεί στο κοινό η υλική κληρονομιά. Περιγραφή των επιστημονικών σταδίων εύρεσης, συντήρησης, μελέτης, επιλογής και έκθεσης των αρχαίων αντικειμένων και των επιστημονικών ειδικοτήτων των ανθρώπων που εργάζονται σε ένα μουσείο.

– Μαρία Χάλαρη, κοινωνιολόγος: Κατασκευή ημερολογίου με θέμα τα ανθρώπινα δικαιώματα και μάθημα σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Πρέπει να προσθέσουμε ότι, για την περυσινή σχολική χρονιά, είχαν υποβάλει πρόταση, εκτός από τους παραπάνω, και αρκετά άλλα μέλη του Συνδέσμου, αλλά για διαφόρους λόγους δεν στάθηκε δυνατή η συμμετοχή τους στη φάση της υλοποίησης.

Οι περυσινοί παρουσιαστές έχουν στείλει θετικά σχόλια για την εμπειρία τους από τη συμμετοχή τους στη δράση, η οποία τους έδωσε την ευκαιρία να επανασυνδεθούν με την εμπειρία των σχολικών θρανίων (από άλλη θέση) και να μεταλαμπαδεύσουν κάτι από την αγάπη τους για το γνωστικό αντικείμενο στο οποίο εμβάθυναν ή και με το οποίο ασχολούνται. Έτσι, η Τίνα Αρχοντίκη, που μίλησε σε μαθητές λυκείου για την ομαδικότητα και την επικοινωνία, αναφέρει σχετικά με την εμπειρία της αυτήν: «Στο τέλος, το δεύτερο τμήμα μάς χειροκρότησε και ήρθε και μία δασκάλα και μας έδωσε συγχαρητήρια. Ελπίζουμε να βάλαμε στα παιδιά μία σπίθα και μία ελπίδα, εκτός από συγκεκριμένες γνώσεις, καθώς, ολοκληρώνοντας την παρουσίαση, τούς λέγαμε να επιλέξουν το επάγγελμα που τους αρέσει και αγαπούν, αλλά να είναι εξαιρετικοί. Γιατί οι εξαιρετικοί πιστεύουν στον εαυτό τους και πάντα έχουν και θα έχουν δουλειά!»

Όλα τα σχολεία που έλαβαν μέρος έως τώρα συμπληρώνουν πίνακα αξιολόγησης των επιμέρους παρουσιάσεων, ώστε η δράση «Έλα μαζί μας» να γίνεται κάθε χρόνο και καλύτερη. Μέχρι σήμερα, η θετική βαθμολόγηση και τα επαινετικά σχόλια που παίρνουμε αποτελούν αδιάψευστες αποδείξεις του θερμού ενδιαφέροντος και της φροντίδας με την οποία όλοι οι εθελοντές αγκάλιασαν έως τώρα τη δράση.

«Ήταν όλοι τους εξαιρετικοί! Δημιουργικοί, καλοσυνάτοι, διαθέσιμοι, υπομονετικοί, δυναμικοί, επαγγελματίες και άριστοι γνώστες των αντικειμένων τους», ανέφερε για τους παρουσιαστές, μετά το τέλος του προγράμματος, η εκπαιδευτικός Κατερίνα Αθανασιάδου από το Έκτο Δημοτικό Σχολείο Ζωγράφου.

Βεβαίως, η δράση δεν θα είχε προχωρήσει με τόση επιτυχία χωρίς την αμέριστη συμπαράσταση και το οργανωτικό πνεύμα της Χαράς Σύρου και της Χριστίνας Παναγιωτάκου από το Ίδρυμα Ωνάση, της Μυρτώς Λάβδα από τη Στέγη του Ιδρύματος Ωνάση, καθώς και άλλων στελεχών των δύο αυτών οργανισμών.

Η δράση «Έλα μαζί μας»

ΓΡΑΦΕΙ Η ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΣΧΟΙΝΑ

Η δράση «Έλα μαζί μας» συνεχίζεται και τη νέα σχολική χρονιά (2016–2017) με τη συμμετοχή των παρακάτω μελών: της Μαργαρίτας Γκούντρα (Ψυχολογία), της Ευαγγελίας Γκρίμπα (Τουρισμός), της Ρέας Δελβερούδη (Γλωσσολογία), της Αγγελικής Καθαρίου (Μουσική), της Εμμανουέλας Καποκάκη (Κουκλοθέατρο), της Τιτίκας Καραβία (Λογοτεχνία), του Ευάγγελου Μαργαρίτη (Νομική), του Πέτρου Μπούρα-Βαλλιανάτου (Ιστορία της Ιατρικής), του Βασίλη Παπαμίκου (Διατροφή), της Ηώς Πάσχου (Φωτογραφία), της Αλεξάνδρας Σφυρόερα (Αρχαιολογία), του Φώτη Τσόπελα (Περιβαλλοντική Αγωγή), του Νικόλα Τσουκαλά (Γεωλογία), της Αναστασίας Φιλιππουπολίτη (Μουσειολογία), της Φλωρεντίας Φραγκοπούλου (Μουσειολογία), της Μαρίας Χάλαρη (Εκπαίδευση), του Νικόλα Χλη (Βιολογία).

Εύχομαι και ελπίζω το καραβάκι του «Έλα μαζί μας» να συνεχίσει την πορεία του και τις επόμενες σχολικές χρονιές, εμπνέοντας τα νέα παιδιά και ανοίγοντάς τους παράθυρα στη γνώση και στην αυτογνωσία.

(Η Δέσποινα Σχοινά είναι δικηγόρος, ΔΝ.)

Ψηφιακή εκπαίδευση χωρίς διακρίσεις

ΓΡΑΦΕΙ Ο ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΟΥΡΜΠΕΤΗΣ

http://multimedia-library.prosvasimo.gr/U/player

Η ανάπτυξη προσβάσιμου εκπαιδευτικού υλικού για μαθητές με αναπηρία ή μαθησιακές δυσκολίες συμβάλλει στην αύξηση της πρόσβασης μαθητών σε υψηλής ποιότητας εκπαίδευση και στον περιορισμό της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου.

Το εκπαιδευτικό υλικό που δημιουργήσαμε στοχεύει στη διασφάλιση ενός εκπαιδευτικού συστήματος ένταξης σε όλα τα επίπεδα με απώτερο σκοπό τη βέλτιστη ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού, του αισθήματος αυτοεκτίμησης, της αξιοπρέπειας και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, προκειμένου οι μαθητές με αναπηρία να συμμετέχουν ισότιμα σε μια ποιοτική πρωτοβάθμια ειδική και γενική εκπαίδευση.

Το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής, στοχεύοντας στην υλοποίηση της Διεθνούς Σύμβασης του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (Ν. 4074/11–4–2012) και στη χάραξη ενταξιακών πολιτικών και πρακτικών στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα στο πλαίσιο υλοποίησης συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων (ΕΣΠΑ 2007–2013 και 2014–2020), προέβη στον σχεδιασμό και στην ανάπτυξη εκπαιδευτικού υλικού και λογισμικού προσβάσιμου από μαθητές με αναπηρία, ακολουθώντας τις αρχές του καθολικού σχεδιασμού για τη μάθηση (UDL) και της διαφοροποιημένης παιδαγωγικής προσέγγισης και αξιοποιώντας τις Τεχνολογίες Πληροφοριών και Επικοινωνίας (ΤΠΕ). Το εν λόγω εκπαιδευτικό υλικό και λογισμικό μπορεί να αξιοποιηθεί και από μη ανάπηρους μαθητές.

Αντικείμενο του έργου, στην πρώτη φάση, αποτέλεσαν η προσαρμογή και η ψηφιοποίηση των σχολικών εγχειριδίων των τάξεων Α΄ και Β΄ Δημοτικού και των σχολικών εγχειριδίων των τάξεων Γ΄–ΣΤ΄, στη δεύτερη φάση, που υλοποιείται κατά τα επόμενα τρία χρόνια (2016–2019), ώστε να καταστούν προσβάσιμα από μαθητές με αναπηρίες και, πιο συγκεκριμένα, με Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος, προβλήματα ακοής, προβλήματα όρασης, κινητικά προβλήματα, νοητική αναπηρία, προβλήματα προσοχής και συγκέντρωσης, μαθησιακές δυσκολίες. Τα προσαρμοσμένα σχολικά εγχειρίδια είναι διαθέσιμα σε έντυπη και ψηφιακή μορφή, και το περιεχόμενό τους παρουσιάζεται με εναλλακτικούς τρόπους, ώστε να διευκολύνεται η κατανόησή του από τον μαθητή.

Μεθοδολογία – Ανάπτυξη υλικού

Το εν λόγω εγχείρημα ακολουθεί τις αρχές της ποιοτικής μεθοδολογικής προσέγγισης και της ανάλυσης περιεχομένου θεσμικών και επιστημονικών ευρωπαϊκών και διεθνών κειμένων και ερευνητικών δεδομένων σχετικών με την ενταξιακή εκπαίδευση, την αναπηρία, τη συμβολή και χρήση των ΤΠΕ στη μαθησιακή διαδικασία και τη σύγχρονη διδακτική μεθοδολογία, καθώς και τη σύνταξη των προδιαγραφών ανάπτυξης του υλικού και των κριτηρίων αξιολόγησής του.

Η προσαρμογή των σχολικών εγχειριδίων στηρίζεται σε προδιαγραφές που λαμβάνουν υπόψη τα μαθησιακά και γενικά χαρακτηριστικά των μαθητών της κάθε αναπηρίας και αφορούν: α) την προσαρμογή του κειμένου· β) την επιλογή των κατάλληλων εικόνων· γ) τη διεπαφή (αλληλεπίδραση του μαθητή με το ψηφιοποιημένο εγχειρίδιο)· και δ) το ειδικό εκπαιδευτικό υλικό, όταν απαιτείται, όπως είναι για παράδειγμα τα εναλλακτικά συστήματα επικοινωνίας (εικονογράμματα) ή το ειδικό εκπαιδευτικό υλικό για την απόδοση στην ΕΝΓ κ.ά.

Ψηφιακή εκπαίδευση χωρίς διακρίσεις

ΓΡΑΦΕΙ Ο ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΟΥΡΜΠΕΤΗΣ

Δείτε το βίντεο στο παρακάτω link

Η ανάπτυξη του υλικού διαφοροποιείται για κάθε αναπηρία με βάση τα γενικά και μαθησιακά χαρακτηριστικά των μαθητών και, ανάλογα με την ειδική εκπαιδευτική ανάγκη στην οποία απευθύνεται το υλικό, προβλέπεται η παροχή κατάλληλης ψηφιακής τεχνολογίας που το καθιστά πλήρως προσβάσιμο, καθώς και όλων των εκπαιδευτικών υποστηρικτικών υπηρεσιών και μέσων που απαιτούνται για την αποτελεσματική εφαρμογή τους στην τάξη. Επιπλέον, για τη χρήση του προσβάσιμου υλικού στα σχολεία διεξάγονται επιμορφώσεις (ενδοσχολικά, διά ζώσης και εξ αποστάσεως) των εμπλεκομένων στην εκπαιδευτική διαδικασία (εκπαιδευτικών, σχολικών συμβούλων, εκπαιδευτικού προσωπικού των ΚΕΔΔΥ κ.ά.) στη χρήση και αξιοποίηση του παραχθέντος ψηφιακού και έντυπου υλικού για κάθε αναπηρία.

Στη συνέχεια, τα προσβάσιμα σχολικά εγχειρίδια και η διαδικασία εφαρμογής τους αξιολογούνται από τους επιμορφούμενους, ώστε να υπάρξει ανατροφοδότηση και εκσφαλμάτωση για την τελική τους μορφή και τη διανομή τους στα σχολεία. Τέλος, το προσβάσιμο ψηφιακό εκπαιδευτικό υλικό, το υλικό επιστημονικής τεκμηρίωσης (προδιαγραφές, κριτήρια αξιολόγησης κ.λπ.), καθώς και το αντίστοιχο υλικό επιμόρφωσης της εν λόγω δράσης είναι αναρτημένα στον ιστότοπο του έργου, ώστε να είναι προσβάσιμα από όλους.

Τα προσβάσιμα σχολικά εγχειρίδια δεν είναι διαφορετικά ως προς το περιεχόμενο από αυτά που χρησιμοποιούν οι συμμαθητές των μαθητών με αναπηρία. Αυτό που βλέπει ο μαθητής με αναπηρία στον υπολογιστή του είναι ένα εικονικό βιβλίο ίδιο με το αντίστοιχο βιβλίο του γενικού σχολείου. Όλο το προσβάσιμο υλικό είναι σε πολυμεσική ηλεκτρονική μορφή, επεξεργάσιμο, με δυνατότητες εκτύπωσης. Η πολυμεσική ηλεκτρονική μορφή συνδυάζει την παρουσίαση του βιβλίου με τη μορφή του τυπωμένου εγχειριδίου. Η διεπαφή στοχεύει στην καλύτερη κατανόηση του περιεχομένου από τον μαθητή και στην αποτελεσματικότερη συνεργασία μεταξύ μαθητή, εκπαιδευτικού και υπολογιστή.

Το προσβάσιμο υλικό παρέχει τη δυνατότητα ταυτόχρονης εκφώνησης των κειμένων, διευρύνοντας έτσι τα οφέλη και για μαθητές που δεν είναι ανάπηροι αλλά παρουσιάζουν μαθησιακές δυσκολίες ή είναι ακουστικοί τύποι. Τα κείμενα επίσης διαφοροποιούνται και προσαρμόζονται στις διαφορετικές ανάγκες, ώστε να είναι προσβάσιμα από όλους. Επιπλέον, το προσβάσιμο υλικό υποστηρίζεται/πλαισιώνεται από δυνατότητες όπως: φυσικός ομιλητής, νοηματιστής, διερμηνεία, υπολογιστικές μονάδες, δομές ανάπτυξης και επεξεργασίας για μετατροπή, κατασκευή και έλεγχο του υλικού για όλες τις αναπηρίες (π.χ. κειμένων στην ΕΝΓ, στη γραφή Braille, κ.ά.), ειδικό εκπαιδευτικό υλικό γλωσσικής ετοιμότητας για την ΕΝΓ, εναλλακτικά εικονικά συστήματα επικοινωνίας (εικόνα, σκίτσο, εικονογράμματα), απτικοποιημένο υλικό για τυφλούς, διδασκαλία ελληνικής γραφής Braille, κινητικότητα και προσανατολισμός κ.ά.

Πιο συγκεκριμένα: αναφορικά με τους μαθητές με προβλήματα όρασης, το προσβάσιμο εκπαιδευτικό υλικό (σχολικά εγχειρίδια) έχει αναπτυχθεί στον κώδικα Braille και είναι ηχογραφημένο. Επιπλέον, περιλαμβάνεται η ανάπτυξη ειδικού εκπαιδευτικού υλικού για τη διδασκαλία της ελληνικής γραφής στον κώδικα Braille, καθώς και για τη βελτίωση δεξιοτήτων κινητικότητας και προσανατολισμού για τυφλούς μαθητές και μερικώς βλέποντες με φθίνουσα πορεία στην όρασή τους (ανάπτυξη δραστηριοτήτων μαθησιακής ετοιμότητας, ασκήσεων προανάγνωσης, μέθοδος εκμάθησης Braille και Αγωγής Κινητικότητας Προσανατολισμού και Δεξιοτήτων Καθημερινής Διαβίωσης). Τα σχολικά εγχειρίδια για τους αμβλύωπες μαθητές είναι μεγεθυμένα σε δι-

Ψηφιακή εκπαίδευση χωρίς διακρίσεις

ΓΡΑΦΕΙ Ο ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΟΥΡΜΠΕΤΗΣ

άφορες γραμματοσειρές (Arial bold 18, 28 και 22 στιγμές), ώστε να είναι προσβάσιμα από μαθητές με διαφορετικό βαθμό αμβλυωπίας, ενώ, επιπλέον, υποστηρίζονται από τις δυνατότητες-υπηρεσίες που αναφέρθηκαν.

Για τους κωφούς και βαρήκοους μαθητές, το ψηφιακό προσβάσιμο εκπαιδευτικό υλικό αφορά: α) τα σχολικά εγχειρίδια των δύο πρώτων τάξεων του Δημοτικού, που είναι ανεπτυγμένα με τη χρήση της ΕΝΓ και της γραπτής Ελληνικής και β) την ανάπτυξη ειδικού εκπαιδευτικού υλικού για την εκμάθηση της ΕΝΓ και τη γλωσσική ετοιμότητα για την ΕΝΓ (Α΄–Δ΄ Δημοτικού και Νηπιαγωγείο) από φυσικούς νοηματιστές σε συνεργασία με πιστοποιημένους διερμηνείς ΕΝΓ.

Ειδικότερα, η υλοποίηση θα αφορά τη δημιουργία πολυμεσικού ηλεκτρονικού και έντυπου εκπαιδευτικού υλικού σε δύο επίπεδα: α) βασικό λεξιλόγιο και β) βασικές φράσεις για τη διδασκαλία της ΕΝΓ στο Νηπιαγωγείο. Η παρουσίαση της ΕΝΓ είναι βιντεοσκοπημένη και η ανάγνωση του κειμένου του σχολικού εγχειριδίου γίνεται από φυσικό ομιλητή. Το ηλεκτρονικό υλικό χρησιμοποιεί διαδραστική τεχνολογία ροής βίντεο με βάση τη νοηματική γλώσσα και παρέχει στον χρήστη τη δυνατότητα πρόσβασης σε βιβλιοθήκη βίντεο νοηματικής γλώσσας, καταγραφής και αποθήκευσης «κειμένων» ή «φράσεων» νοηματικής γλώσσας που μπορεί να παράγει ο ίδιος, ενώ επίσης μπορεί να αξιολογείται γι΄ αυτά δεχόμενος σχόλια από τους εκπαιδευτές του.

Το προσβάσιμο εκπαιδευτικό υλικό για μαθητές με νοητική αναπηρία είναι προσαρμοσμένο στις ανάγκες των εν λόγω μαθητών. Η διαφοροποίηση των σχολικών εγχειριδίων αφορά τη μεταγραφή τους με τη μέθοδο «κείμενο για όλους», «easy to read». Το προσαρμοσμένο εκπαιδευτικό περιεχόμενο είναι απλοποιημένο, με έμφαση στην ποιότητα της εικόνας και με δυνατότητα ηχητικής μορφής, ενώ επίσης έχει αναπτυχθεί σε έντυπη και ψηφιακή μορφή. Το απλοποιημένο κείμενο συμβάλλει αποτελεσματικά όχι μόνο στην εκπαίδευση των μαθητών με αναπηρίες και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, αλλά και στην καταπολέμηση του λειτουργικού αναλφαβητισμού μη αναπήρων μαθητών.

Για μαθητές με κινητικές αναπηρίες τα βιβλία θα είναι προσβάσιμα με τη χρήση ενός μόνο πλήκτρου. Η πρόσβαση στο περιεχόμενο επιτυγχάνεται με απλή σάρωση, καθώς και με λειτουργία σε περιβάλλον αφής και ανάγνωση οθόνης.

Το προσβάσιμο υλικό για μαθητές με αυτισμό παρουσιάζεται με εναλλακτικούς τρόπους (εικονογράμματα, σκίτσο, φωτογραφία) και ακολουθεί τις βασικές αρχές:

α) των εναλλακτικών γλωσσικών και επικοινωνιακών προγραμμάτων που ενδείκνυνται για τον αυτισμό (Επικοινωνιακό Σύστημα Ανταλλαγής Εικόνων, Πικτογράμματα κ.ά.).

β) των προτεινόμενων εκπαιδευτικών προσεγγίσεων για τον αυτισμό, όπως είναι η δομημένη προσέγγιση TEACCH, η χρήση ΤΠΕ, οι αλληλεπιδραστικές προσεγγίσεις κ.ά.

Το ειδικό λογισμικό που πλαισιώνει το κείμενο (βασικό λεξιλόγιο των εγχειριδίων, εικόνες, σκίτσα, εικονογράμματα) είναι διαθέσιμο σε ψηφιακή βιβλιοθήκη.

Συμπεράσματα

Η συμβολή των ΤΠΕ στη διαμόρφωση ενταξιακών πρακτικών και στη διασφάλιση της προσβασιμότητας είναι αδιαμφισβήτητη. Με δεδομένη τη ραγδαία ανάπτυξη της τεχνολογίας και την αυξανόμενη αξιοποίησή της, το σχολείο οφείλει να δημιουργήσει συνθήκες οι οποίες θα επιτρέπουν σε κάθε μαθητή να κατανοεί τον ρόλο των νέων τεχνολογιών, να τις χρησιμοποιεί, να τις αξιοποιεί επαρκώς και να έχει πρόσβαση σε αυτές.

Η καινοτόμος αυτή δράση προσαρμογής και ψηφιοποίησης των σχολικών εγχειριδίων ώστε να είναι προσβάσιμα από όλους τους μαθητές, συμπεριλαμβανομένων και των αναπήρων, γίνεται σε εθνικό επίπεδο και καλύπτει τις ανάγκες του συνόλου των μαθητών της χώρας, δημιουργώντας ίσες ευκαιρίες μάθησης, συμμετοχής και πρόσβασης στο Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών από όλους τους μαθητές.

Η βιωσιμότητα και η λειτουργικότητα που χαρακτηρίζουν το προσβάσιμο εκπαιδευτικό υλικό εξασφαλίζονται με τη δυνατότητα ευρείας εφαρμογής και χρήσης του παραγόμενου υλικού για διδακτικούς και επιμορφωτικούς σκοπούς από μαθητές, εκπαιδευτικούς, σχολικούς συμβούλους, γονείς και ερευνητές.

Εν κατακλείδι, το εν λόγω υλικό συμβάλλει στην άρση των εμποδίων για την εκπαίδευση των ανάπηρων μαθητών, στην επίτευξη των στόχων του Αναλυτικού Προγράμματος Σπουδών και στην καλλιέργεια αισθήματος επάρκειας και αυτοεκτίμησης των μαθητών.

(Ο Βασίλης Κουρμπέτης είναι σύμβουλος Α΄ του ΥΠΠΕΘ, προϊστάμενος του Γραφείου Ευρωπαϊκής και Διεθνούς Εκπαιδευτικής Πολιτικής και συντονιστής Μονάδας Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης στο Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής.)

Εκτός ύλης, εντός επικαιρότητας: Το λεκτικό bullying στο σχολικό περιβάλλον

ΡΑΦΕΙ Η ΜΑΡΙΑ ΚΑΜΗΛΑΚΗ

«Κουνήσου, μωρή μοσχάρα!»

«Φύγε από δω, ρε κωλοαλβανέ»!

«Άντε, ρε γύφτουλα, μιλάς κι εσύ!»

«Είσαι τελείως μόγγολο, έτσι;»

Όλα τα παραπάνω εκφωνήματα δεν αποτελούν τεχνητά παραδείγματα. Αναφέρθηκαν, μαζί με έναν μακρύ κατάλογο ανάλογων χαρακτηρισμών, από εκπαιδευτικούς που εφημέρευαν στην αυλή του σχολείου τους και κλήθηκαν να διαχειριστούν περιστατικά λεκτικού bullying – ελληνιστί, λεκτικού εκφοβισμού. Χιούμορ; Χοντροκομμένος αστεϊσμός; Η διάθεση να πληγεί ο αποδέκτης στο ευαίσθητό του σημείο, σε κάποια πτυχή της ταυτότητάς του που ο ομιλητής ή η ομιλήτρια περιφρονεί κατ' ουσίαν;

Τα ερωτήματα αυτά συνδέονται άρρηκτα με το θέμα των λέξεων-ταμπού, όλων εκείνων των μη προτιμώμενων, ακατάλληλων λέξεων ή εκφράσεων που προκαλούν ψυχική αναστάτωση ή και κοινωνική αμηχανία και που δυνητικά είναι απειλητικές για τη δημόσια εικόνα του ομιλητή ή της ομιλήτριας. Πρόκειται για εκείνους τους όρους που εμπεριέχουν το στοιχείο του «απαγορευμένου», του «αμίλητου», και που, ακριβώς γι' αυτό, λειτουργούν ως καταλυτικοί διεγέρτες της επιθυμίας, με αποτέλεσμα να εκστομίζονται ασύστολα παρά τις συχνά δυσμενείς τους συνέπειες.

Και αν πολλές φορές η χρήση τους είναι χιουμοριστική ή ενισχυτική της ενδοομαδικής ταυτότητας και αλληλεγγύης (θυμίζουμε τη συχνή στη γλώσσα των νέων σεκάνς: «Ρε μαλάκα, είσαι μαλάκας;»), υπάρχουν άλλες περιστάσεις στις οποίες μπορούν να τραυματίσουν βαθιά (ως γνωστόν, «η γλώσσα κόκαλα δεν έχει και κόκαλα τσακίζει») και να μετατραπούν σε πανίσχυρο όπλο στα χέρια του επίδοξου «εκφοβιστή». Και αυτό συμβαίνει κυρίως όταν αναφέρονται σε ανεπιθύμητες μορφές διαφορετικότητας, στο λεγόμενο «στίγμα» για το οποίο έκανε λόγο ο Goffman: όταν π.χ. αποκαλούμε κάποιον/κάποια τόφαλο, γκάβακα, μπάζο, φλόμπα, καθυστέρα, αμέο, γκέουλα, μούλο, σκυλάραπα, σχιστομάτη –και άλλα, ων ουκ έστιν αριθμός–, στην ουσία τον αντιδιαστέλλουμε προς όλους εμάς τους «φυσιολογικούς», τους «κανονικούς», που εναρμονιζόμαστε με τις νόρμες της κοινωνίας στην οποία ζούμε.

Θα μου πείτε, είναι αυτές διακρίσεις τις οποίες μπορεί να αντιληφθεί ένα παιδί, ένας μαθητής ή μια μαθήτρια; Φυσικά.

Εκτός ύλης, εντός επικαιρότητας: Το λεκτικό bullying στο σχολικό περιβάλλον

ΡΑΦΕΙ Η ΜΑΡΙΑ ΚΑΜΗΛΑΚΗ

Και εδώ υπεισέρχεται ο ρόλος του/της εκπαιδευτικού, που οφείλει να βοηθήσει τα παιδιά να κατανοήσουν ποια είναι η διαφορά ανάμεσα στο να αποκαλέσουν κάποιον «σακάτη» ή άτομο με κινητικά προβλήματα, «κουφάλογο» ή βαρήκοο, «λούγκρα» ή ομοφυλόφιλο, «ψυχανώμαλο» ή ψυχικώς πάσχοντα, «πρεζάκι» ή ουσιοεξαρτημένο κ.ο.κ. – με άλλα λόγια, να καταστήσει σαφές ότι τα πρώτα μέλη των παραπάνω ζευγών είναι άκρως στιγματιστικά και περιφρονητικά, ενώ οι δεύτεροι όροι προστατεύουν τη διαφορετικότητα και σέβονται το δικαίωμα αυτοπροσδιορισμού ευαίσθητων πληθυσμιακών ομάδων.

Σε μια εποχή στην οποία πληροφορούμαστε εμβρόντητοι για τη δολοφονία ενός εφήβου από συμμαθητή του επειδή τον αποκαλούσε «γκαγκά» ή το λιντσάρισμα μιας μαθήτριας διότι είχε πεταχτά αυτιά, δεν υπάρχει χώρος για καθωσπρεπισμό και σεμνοτυφία. Ο λεκτικός εκφοβισμός, υποπερίπτωση του γενικότερου φαινομένου του σχολικού εκφοβισμού (bullying), πρέπει να θεματοποιηθεί ρητά, να γίνει αντικείμενο εκπαιδευτικών προγραμμάτων μεταγλωσσικής αφύπνισης και ευαισθητοποίησης της σχολικής κοινότητας, των παιδιών, των γονέων και των εκπαιδευτικών.

Γιατί η γλωσσική χρήση δεν είναι ποτέ ουδέτερη. Μέσω των αναπαραστάσεών της διαιωνίζει στερεότυπα και προκαταλήψεις που κατασκευάζει η κοινωνία. Ούτε και εμείς όμως, ως μέλη της ελληνόφωνης γλωσσικής κοινότητας, είμαστε άβουλα θύματα της γλωσσικής σαγήνης. Έχουμε τη δύναμη να επιφέρουμε γλωσσικές και, ευρύτερα, κοινωνικές μεταδομήσεις. Όταν οι λέξεις αλλάζουν, σταδιακά ατονούν και οι στάσεις απέναντι στα πράγματα που τις υποστηρίζουν. Και αυτό είναι ευθύνη όλων μας και πρωτίστως όσων, με τον άλφα ή βήτα τρόπο, εμπλέκονται στην εκπαιδευτική διαδικασία.

(Η Μαρία Καμηλάκη είναι δρ Γλωσσολογίας ΕΚΠΑ.)

Ο σχολικός ψυχολόγος

ΓΡΑΦΕΙ Η ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ ΓΚΟΥΝΤΡΑ

Η αυξημένη εκδήλωση δυσκολιών και προβλημάτων μάθησης και συμπεριφοράς των παιδιών στο σχολείο, οι νέες κοινωνικές συνθήκες και η ανάγκη για παροχή ψυχολογικών υπηρεσιών στα παιδιά συνέβαλαν στην ανάδυση και ανάπτυξη της Σχολικής Ψυχολογίας, προκειμένου να καλυφθούν οι ιδιαίτερες μαθησιακές και ψυχοκοινωνικές ανάγκες των μαθητών.

Η Σχολική Ψυχολογία είναι ένας κλάδος της επιστήμης της Ψυχολογίας ο οποίος, τα τελευταία χρόνια, σημειώνει ιδιαίτερη ανάπτυξη σε παγκόσμιο επίπεδο. Ειδικότερα, αποτελεί εφαρμοσμένο κλάδο της Ψυχολογίας ο οποίος συνδέεται άμεσα με την καθημερινή σχολική πραγματικότητα. Ως επιστήμη και επάγγελμα η Σχολική Ψυχολογία αφορά την παροχή υπηρεσιών σε όλα τα μέλη της ευρύτερης σχολικής κοινότητας, δηλαδή τους μαθητές, τους γονείς, τους εκπαιδευτικούς, καθώς και όλους τους φορείς και τις υπηρεσίες που εμπλέκονται στο εκπαιδευτικό σύστημα (Χατζηχρήστου, 2011). Ο σχολικός ψυχολόγος υποστηρίζει τους μαθητές, τους γονείς και τους εκπαιδευτικούς, και προάγει τη συνεργασία σχολείου, οικογένειας και υπηρεσιών κοινότητας με σκοπό την προαγωγή της ψυχικής υγείας του μαθητικού πληθυσμού και την προσαρμογή των μαθητών στο σχολείο και την οικογένεια.

Τις τελευταίες δεκαετίες, στα σχολεία των ανεπτυγμένων και αναπτυσσόμενων χωρών έχει διαπιστωθεί ότι τα παιδιά αντιμετωπίζουν ένα ευρύ φάσμα προβλημάτων τα οποία επηρεάζουν άμεσα ή έμμεσα όλους τους τομείς της ψυχοκοινωνικής ανάπτυξης, της μάθησης και της σχολικής τους προσαρμογής. Πολλά παιδιά εμφανίζουν κοινωνικά και συναισθηματικά προβλήματα, μαθησιακές δυσκολίες, καθώς και δυσκολίες συμπεριφοράς που σχετίζονται με ποικίλες κοινωνικοοικονομικές και περιβαλλοντικές παραμέτρους κινδύνου και παρεμποδίζουν την ικανότητά τους για μάθηση και επιτυχία στο σχολείο.

Η σύγχρονη κοινωνική πραγματικότητα της πολυπολιτισμικότητας, η αυξανόμενη εισροή μεταναστών και οι δύσκολες οικονομικές συνθήκες, σε συνδυασμό με τη δραματική αύξηση των παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες που φοιτούν στο γενικό σχολείο και, επιπλέον, την αύξηση φαινομένων σχολικού εκφοβισμού, αντικοινωνικής και παραβατικής συμπεριφοράς, καθιστούν σημαντικό τον ρόλο του σχολικού ψυχολόγου και την παροχή σχολικών ψυχολογικών υπηρεσιών, έτσι ώστε τα σχολεία να μπορέσουν να ανταποκριθούν στο έργο τους.

Επιπλέον, ο συνεχώς αυξανόμενος αριθμός των παιδιών που αντιμετωπίζουν δυσκολίες μάθησης και συμπεριφοράς και η συσχέτιση των δυσκολιών αυτών με τη σχολική αποτυχία και την ανάπτυξη ποικίλων ψυχικών διαταραχών στην εφηβική και ενήλικη ζωή υποδεικνύουν τη σημασία και την αναγκαιότητα εφαρμογής προγραμμάτων ψυχικής υγείας και μορφών παρέμβασης –πέρα από τη συμβουλευτική υποστήριξη και την άμεση παροχή ψυχολογικών υπηρεσιών– με έμφαση στην πρόληψη μέσα στον χώρο του σχολείου. Η έγκαιρη παρέμβαση για την αντιμετώπιση των δυσκολιών των μαθητών, η προώθηση της ψυχοκοινωνικής τους ανάπτυξης και η προαγωγή της ψυχικής υγείας στο πλαίσιο του σχολείου διευκολύνουν τη μαθησιακή διαδικασία και προάγουν τη μάθηση ενώ ταυτόχρονα συμβάλλουν στη γενικότερη προσαρμογή των μαθητών τόσο στο σχολείο όσο και στο ευρύτερο κοινωνικό πλαίσιο.

Τα προγράμματα προαγωγής της ψυχικής υγείας των παι-

Ο σχολικός ψυχολόγος

ΓΡΑΦΕΙ Η ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ ΓΚΟΥΝΤΡΑ

διών και οι παρεμβάσεις πρόληψης στη σχολική κοινότητα εφαρμόζονται σε τρία επίπεδα (πρωτογενής, δευτερογενής, τριτογενής πρόληψη). Τα προγράμματα πρωτογενούς πρόληψης αφορούν όλο το μαθητικό πληθυσμό και αποσκοπούν στην προαγωγή της ψυχικής υγείας, στην ενίσχυση της αυτοεκτίμησης, στην ανάπτυξη των δεξιοτήτων επικοινωνίας, των κοινωνικών και συναισθηματικών δεξιοτήτων των μαθητών και στη δημιουργία θετικού ψυχολογικού κλίματος και υποστηρικτικού περιβάλλοντος στην τάξη. Τα προγράμματα δευτερογενούς πρόληψης στοχεύουν στην υποστήριξη μαθητών που εκδηλώνουν κάποιες αρχικές ενδείξεις δυσκολιών ή που ανήκουν σε ομάδες «υψηλού κινδύνου» για την εμφάνιση σοβαρότερων προβλημάτων. Τα προγράμματα τριτογενούς πρόληψης αφορούν κυρίως μαθητές με διαγνωσμένες διαταραχές και ειδικές ανάγκες και αποσκοπούν στην κατάλληλη υποστήριξή τους σε διαφορετικά εκπαιδευτικά πλαίσια, στην οικογένεια και στην κοινότητα (Χατζηχρήστου, 2011).

Τα τελευταία χρόνια, δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στην έρευνα των χαρακτηριστικών που καθιστούν ένα σχολείο αποτελεσματικό. Η προσέγγιση αυτή στηρίζεται στη θεμελιώδη παραδοχή ότι όλοι οι μαθητές έχουν τη δυνατότητα να επωφεληθούν από την εκπαίδευση και ότι όλα τα σχολεία, ανεξαρτήτως κοινωνικοοικονομικών συνθηκών, μπορούν να είναι αποτελεσματικά προσαρμόζοντας τους στόχους και τη λειτουργία τους στις ανάγκες των μαθητών (Bickel, 1999· Rutter και Maughan, 2002· Gettinger και Stoiber, 2009).

Επίσης, οι σύγχρονες διεθνείς τάσεις στον χώρο της Σχολικής Ψυχολογίας δεν επικεντρώνονται πλέον μόνο στη μορφή της εκπαίδευσης, αλλά και στο κοινωνικό πλαίσιο του σχολείου. Συγκεκριμένα, δίνεται έμφαση στην ποιότητα των κοινωνικών σχέσεων των μελών της σχολικής κοινότητας και στον ρόλο που αυτές διαδραματίζουν στη γενικότερη προσαρμογή των μαθητών. Η προσέγγιση αυτή αποσκοπεί στη δημιουργία σύγχρονων σχολείων ως «κοινοτήτων που νοιάζονται και φροντίζουν» («schools as caring communities»). Τα γνωρίσματα που χαρακτηρίζουν την κοινότητα είναι ότι τα μέλη της νοιάζονται και στηρίζουν το ένα το άλλο, έχουν ενεργό συμμετοχή στις δραστηριότητες και τις αποφάσεις της κοινότητας, ταυτίζονται με την ομάδα και αισθάνονται ότι ανήκουν σε αυτήν (Χατζηχρήστου, Λαμπροπούλου και Λυκιτσάκου, 2004· Χατζηχρήστου, 2011).

Μέσα από αυτή την οπτική, το σχολείο δεν μεριμνά μόνο για τη μόρφωση και την κοινωνικοποίηση των παιδιών, αλλά «νοιάζεται» για αυτά και τα στηρίζει με ποικίλους τρόπους και σε διάφορες περιστάσεις ή χρονικές στιγμές (Baker, Bridger, Terry και Winsor, 1997). Σε ένα τέτοιο σχολείο, όπου οι μαθητές νιώθουν μέλη της σχολικής κοινότητας και αναπτύσσουν ποιοτικές διαπροσωπικές σχέσεις με τους συμμαθητές τους και τους εκπαιδευτικούς, προωθείται η ενεργός συμμετοχή όλων των μαθητών στη σχολική ζωή και διευκολύνεται η σχολική προσαρμογή.

(Η Μαργαρίτα Γκούντρα είναι ψυχολόγος, με μεταπτυχιακή ειδίκευση στη Σχολική Ψυχολογία και εξειδίκευση στη Γνωσιακή Ψυχοθεραπεία.)

Ο σχολικός ψυχολόγος

ΓΡΑΦΕΙ Η ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ ΓΚΟΥΝΤΡΑ

Βιβλιογραφικές αναφορές

– Baker, J. A., Bridger, R., Terry, T. και Winsor, A., «Schools as caring communities: A relational approach to school reform», *School Psychology Review,* 26 (4), 1997, σελ. 586–602.

– Bickel, W. E., «The implications of the effective schools literature for school restructuring», στο T. B. Gutkin και C. R. Reynolds (επιμ.), *The Handbook of School Psychology* (3η έκδ.) (Hoboken, NJ: Wiley, 1999), σελ. 959–983.

– Gettinger, M. και Stoiber, K., «Effective teaching and effective schools», στο T. B. Gutkin και C. R. Reynolds (επιμ.), *The Handbook of School Psychology* (4η έκδ.) (Hoboken, NJ: Wiley, 2009), σελ. 769–790.

– Rutter, M. και Maughan, B., «School effectiveness findings, 1979–2002», *Journal of School Psychology,* 40, 2002, σελ. 451–475.

– Χατζηχρήστου, Χ., *Σχολική Ψυχολογία* (Αθήνα: Τυπωθήτω, 2011).

– Χατζηχρήστου, Χ. (επιστ. επιμ.), *Κοινωνική και συναισθηματική αγωγή στο σχολείο: Πρόγραμμα για την προαγωγή της ψυχικής υγείας και της μάθησης στη σχολική κοινότητα. Εκπαιδευτικό υλικό ΙΙ: Πρωτοβάθμια εκπαίδευση (Γ΄, Δ΄, Ε΄, ΣΤ΄ Δημοτικού)* (Αθήνα: Τυπωθήτω, 2011).

– Χατζηχρήστου, Χ., Λαμπροπούλου, Α. και Λυκιτσάκου, Κ., «Ένα διαφορετικό σχολείο: Το σχολείο ως κοινότητα που νοιάζεται και φροντίζει», *Ψυχολογία,* 11, 2004, σελ. 1–19.

Ο ρόλος του καλλιτέχνη στην κοινωνία

ΑΠΟΔΟΣΗ: ΛΗΔΑ ΜΠΟΥΖΑΛΗ

(Από αριστερά) Η Nancy Spector, ο Alex Atala, ο Eli Reed, ο Philip Gourevitch και η Azar Nafisi

Τέσσερις προσκεκλημένοι, διακεκριμένοι ο καθένας στο δικό του πεδίο αλλά με μια κοινή αγάπη: τη δημιουργικότητα. Συναντήθηκαν στο Ωνάσειο Πολιτιστικό Κέντρο της Νέας Υόρκης στις 15 Νοεμβρίου 2016 για μια συζήτηση με θέμα: «Ο ρόλος του καλλιτέχνη στην κοινωνία». Συντονιστής ήταν ο συγγραφέας και αρθρογράφος στο περιοδικό The New Yorker Philip Gourevitch. Απέναντί του κάθισαν η Ιρανή συγγραφέας Azar Nafisi, η Αμερικανίδα επιμελήτρια μουσείων Nancy Spector, ο Αμερικανός φωτογράφος Eli Reed και ο Βραζιλιάνος σεφ Alex Atala.

«Διοργανώνετε καλλιτεχνικές εκθέσεις με έργα σύγχρονης τέχνης, πολλά από τα οποία είναι θεωρητικά ή αφηρημένα ή αβανγκάρντ», είπε ο συντονιστής Philip Gourevitch απευθυνόμενος στη Nancy Spector. «Πώς συνδέεται ο κόσμος της τέχνης με τον πεζό, τον «γήινο» κόσμο στον οποίο ζουν οι περισσότεροι άνθρωποι; Πώς κατορθώνει να επηρεάζει την κοινωνία, πέρα από μια μικρή ελίτ που έλκεται από τα εικαστικά δρώμενα και τα παρακολουθεί;»

– Nancy Spector: «Το ερώτημα της σχέσης τέχνης και ζωής απασχολεί την Ευρώπη τουλάχιστον από τη δεκαετία του '50. Ανέκαθεν οι καλλιτέχνες προσπαθούν να βρουν έναν τρόπο να λειτουργούν μέσα στον πραγματικό κόσμο πέρα από τα όρια των μουσείων και των γκαλερί. Το 2009, στο Γκούγκενχαϊμ, επιμελήθηκα την έκθεση του Γερμανού καλλιτέχνη Tino Sehgal. Είχαμε όλο το μουσείο στη διάθεσή μας και δεν υπήρχε ούτε ένα αντικείμενο μέσα στον χώρο. Η έκθεση βασιζόταν στην ανθρώπινη επικοινωνία. Οι επισκέπτες έφθαναν στο μουσείο, και στο ισόγειο τους υποδεχόταν μια ομάδα παιδιών που τους ρωτούσε ποια άποψη είχαν για την έννοια της προόδου. Στη συνέχεια, οι επισκέπτες συναντούσαν εφήβους και η συζήτηση συνεχιζόταν ώς τον τελευταίο όροφο, όπου τους υποδέχονταν οι ηλικιωμένοι. Βάση της «έκθεσης» αποτέλεσε η βαθιά πίστη στις αρχές της βιωσιμότητας, στην εξοικονόμηση των φυσικών πόρων, καθώς και η άποψη ότι ίσως ο κόσμος δεν χρειάζεται πια άλλα αντικείμενα. Είμαι σίγουρη ότι θα μπορούσαμε να αντικρούσουμε αυτό το επιχείρημα και δεν θα ήθελα να πετάξω στα σκουπίδια εκ προοιμίου κάθε υπέροχο έργο τέχνης που δεν έχει δημιουργηθεί ακόμη. Όμως ήταν ένα έργο πολύ συγκινητικό. Μάλιστα το μουσείο το αγόρασε και υπάρχει ως ιδέα που μπορεί να ξαναπαρουσιαστεί. Η ανθρώπινη ενέργεια από μόνη της είναι έργο τέχνης».

– Philip Gourevitch (απευθυνόμενος στον Eli Reed): «Το έργο σας αποτελεί αναπαράσταση της πραγματικότητας όπως τη βλέπετε μια δεδομένη στιγμή. Βρίσκεστε ακριβώς δίπλα στα γεγονότα τη στιγμή που συμβαίνουν. Ποια σχέση υπάρχει ανάμεσα στην εμπειρία αυτήν και στο τελικό αποτέλεσμα, τη φωτογραφία;»

– Eli Reed: «Στην πραγματικότητα είμαι ντροπαλός, όμως εάν θέλεις να καταπιαστείς με ένα θέμα, να βρεθείς κοντά στα γεγονότα, πρέπει να πας επιτόπου, όσο και αν αυτό σε τρομάζει, και να μη μείνεις μόνο στην επιφάνεια. Όταν εισχωρήσεις κάτω από την επιφάνεια, τότε τα πράγματα αρχίζουν να αποκτούν ενδιαφέρον. Τότε αρχίζεις να αφηγείσαι ιστορίες που πρέπει να ακουστούν».

– Philip Gourevitch: «Η ιδέα του να βρίσκεται κανείς στο κέντρο των γεγονότων είναι πολύ διαφορετική για εσάς ως συγγραφέα. Στην αρχή του βιβλίου σας *Republic of Imagination,* περιγράφετε μια συνάντηση που ουσιαστικά θίγει το ζήτημα των σχέσεων του κοινού με τον καλλιτέχνη».

– Azar Nafisi: «Περιγράφω ένα περιστατικό στο Σιάτλ. Ένας νεαρός (προφανώς Ιρανός) περίμενε στην ουρά για αυτόγρα-

Ο ρόλος του καλλιτέχνη στην κοινωνία

ΑΠΟΔΟΣΗ: ΛΗΔΑ ΜΠΟΥΖΑΛΗ

Αριστερά η Nancy Spector, στο κέντρο ο Eli Reed και δεξιά ο συντονιστής Philip Gourevitch

φο και φθάνοντας μπροστά μου μού είπε: «Χάνεις τον καιρό σου. Αυτοί οι άνθρωποι –οι Αμερικανοί– δεν νοιάζονται για όσα έχουμε υποστεί για χάρη των βιβλίων, για το πώς φωτοτυπούσαμε εκατοντάδες σελίδες από τη *Μαντάμ Μποβαρί* ή τον *Χάκλμπερι Φιν*»». Τον πρώτο χρόνο που δίδασκα στο Πανεπιστήμιο της Τεχεράνης είχα μια φοιτήτρια, τη Ροζιέ, πιστή μουσουλμάνα. Φορούσε τη μαντίλα της όλη της τη ζωή. Παρακολουθώντας τα μαθήματα ερωτεύτηκε τον Henry James. Ήταν όμως αντικαθεστωτική, τη συνέλαβαν και δεν την ξαναείδα αφότου έκλεισαν τα πανεπιστήμια. Μερικά χρόνια αργότερα, μια άλλη φοιτήτρια που είχε βρεθεί στη φυλακή μαζί με τη Ροζιέ μού είπε ότι την είχαν εκτελέσει, αλλά τις μέρες που πέρασαν μαζί στο κελί κουβέντιαζαν για τον Henry James και τον Scott Fitzgerald. Πολλές φορές αναρωτιέμαι: γιατί μια κοπέλα σαν τη Ροζιέ, τη στιγμή που αντιμετωπίζει την απολυτότητα του θανάτου, το μόνο που σκέφτεται είναι ο Henry James; Κάτι ανάλογο περιγράφει ο Primo Levi βγαίνοντας από το στρατόπεδο συγκέντρωσης – ότι το να διδάσκει τον Δάντη στον Γάλλο συγκρατούμενό του ήταν πιο σημαντικό από τη μερίδα του στο συσσίτιο.

»Ο λόγος που οι άνθρωποι αντιδρούν έτσι στα έργα μυθοπλασίας είναι, όπως λέει και ο Mark Twain, ότι αγγίζουν την καρδιά μας. Εμείς στο Ιράν πηγαίναμε στη φυλακή για τα βιβλία που διαβάζαμε, ήμασταν αποκλεισμένοι από τον υπόλοιπο κόσμο, αλλά ο πραγματικός σύνδεσμός μας με τον κόσμο ήταν αυτοί οι λαμπροί πρεσβευτές, από τον James Baldwin ώς τον Herman Melville. Αυτό που έμαθα στο Ιράν είναι πως, όταν σου στερούν τα δικαιώματά σου, στρέφεσαι όντως στα έργα της φαντασίας και στις ιδέες».

– Philip Gourevitch (στον Alex Atala): «Προέρχεστε από το πανκ ροκ και καταλήξατε να μαγειρεύετε υπέροχα εδέσματα για ανθρώπους πρόθυμους να πληρώσουν μεγάλα ποσά για να τα απολαύσουν, μέσα σε ένα όμορφο, κομψό περιβάλλον. Φέρνετε όμως μαζί σας ένα είδος ενέργειας την οποία αντλείτε ακόμη από το παρελθόν. Πώς συνδυάζονται αυτά τα δύο;»

– Alex Atala: «Ας σκεφτούμε πρώτα τι ορίζουμε ως «ακριβό». Τι είναι πολυτέλεια; Είναι το να ξοδεύεις πολλά χρήματα; Μπορεί να είναι ένα καλό κρασί, οι τρούφες, ένα μεγάλο μπέργκερ, δεν το αμφισβητώ. Όμως, επιπλέον, θέλουμε να μπορούμε να τα απολαύσουμε, να νιώθουμε χαλαροί σε ένα άνετο περιβάλλον. Το φαγητό μπορεί να μας βοηθήσει να επαναπροσδιορίσουμε τον εαυτό μας. Γιατί μπορεί να βρισκόμαστε σε έναν πολυτελή χώρο, σε μια ωραία συνάντηση με φίλους, με ένα καλό κρασί και εξαιρετικό φαγητό, αλλά να μην τα απολαμβάνουμε.

»Ας σκεφτούμε ποια σχέση υπάρχει ανάμεσα στο φαγητό και τη βιοποικιλότητα. Πριν από είκοσι χρόνια, είχαμε στη διάθεσή μας περιορισμένες ποικιλίες κρασιών από λίγες περιοχές του κόσμου. Σήμερα πίνουμε κρασιά από ολόκληρο τον κόσμο. Για να κατανοήσουμε το κρασί, θα πρέπει να γνωρίσουμε τη γεωγραφία, τη γεωλογία, το κλίμα αλλά και τα διαφορετικά είδη των αμπελιών. Όσο πιο ανοικτό είναι το εύρος της γεύσης μας και της διατροφής μας τόσο το καλύτερο για τον πλανήτη και για την υγεία μας. Ως άνθρωποι έχουμε τεράστια ικανότητα προσαρμογής σε νέες συνθήκες. Μπορούμε να συνεχίσουμε να παράγουμε, να καταναλώνουμε και να σπαταλάμε τρόφιμα, όπως κάνουμε σήμερα. Μπορούμε όμως να επανασυνδεθούμε με τον παλιό τρόπο ζωής των παππούδων μας και να δημιουργήσουμε το μέλλον. Να καταλάβουμε ότι οι φυσικοί πόροι δεν είναι άπειροι και να τους προστατεύσουμε.

»Τι είναι δημιουργικότητα; Δεν είναι το να κάνεις κάτι μονα-

Ο ρόλος του καλλιτέχνη στην κοινωνία

ΑΠΟΔΟΣΗ: ΛΗΔΑ ΜΠΟΥΖΑΛΗ

Η συγγραφέας Azar Nafisi με τον σεφ Alex Atala

δικό που δεν κάνει κανένας άλλος. Είναι το να κάνεις κάτι που κάνουν όλοι αλλά με τρόπο αναπάντεχο. Τι είναι καινοτομία; Είναι δημιουργικότητα και περισσότερη λειτουργικότητα».

– Philip Gourevitch (προς τη Nancy Spector): «Διοργανώνοντας εκθέσεις έρχεστε σε επαφή με καλλιτέχνες που δημιουργούν πράγματα που έχουν ξαναγίνει αλλά με τρόπο νέο και μοναδικό, δηλαδή με ανθρώπους που «επανεφευρίσκουν τον τροχό», κι εσείς τους συνδέετε με το ευρύ κοινό. Πώς αποφεύγετε να «εξομαλύνετε», να «συμβατικοποιήσετε» το αντισυμβατικό, αφού το μεταφέρετε σε πολλούς ανθρώπους;»

– Nancy Spector: «Ενδιαφέρον ερώτημα. Πιστεύω ότι ο ρόλος του επιμελητή είναι ένας παράξενος συνδυασμός παραγωγού, διαμεσολαβητή και νεωτεριστή. Δεν είμαστε καλλιτέχνες, αλλά θα πρέπει να μπορούμε να αντιλαμβανόμαστε το μέλλον και να προβλέπουμε πώς θα αντιδράσει το κοινό στο έργο που επιλέγουμε να παρουσιάσουμε. Τα είδη των εκθέσεων που έχω οργανώσει και με ελκύουν περισσότερο είναι κυρίως εκείνα που εμπλέκουν τον θεατή, επεκτείνουν τα όρια και θέτουν πολλά ερωτήματα γύρω από το τι είναι έργο τέχνης. Δεν υπάρχουν πίνακες στους τοίχους ούτε γλυπτά στο κέντρο της αίθουσας. Δουλεύω με σύγχρονους καλλιτέχνες, επομένως, και οι ίδιοι ασχολούνται με τα ζητήματα αυτά, αλλά –αναλογιζόμενη τη δουλειά μου στο Μουσείο Γκούγκενχαϊμ– δουλεύω με καλλιτέχνες όπως ο Felix Gonzalez, που παίρνουν μια αναγνωρίσιμη φόρμα και τη διαταράσσουν, δίνοντάς της νέο εννοιολογικό περιεχόμενο. Αναζητώ έργα τέχνης που σε κάποιο βαθμό μπερδεύουν το κοινό, που αλλάζουν τη γνώριμη εμπειρία και, μέσω της γοητείας και της σύγχυσης, βγάζουν πολύ σοβαρά μηνύματα».

– Philip Gourevitch: «Το 1973, λίγο πριν πέσει η Χούντα στην Ελλάδα, είχα μια εμπειρία στο αρχαίο θέατρο της Επιδαύρου, όταν πήγα να παρακολουθήσω τον *Προμηθέα Δεσμώτη*, ένα έργο που μιλά για την τυραννία και την υποδούλωση. Ενώ έπεφτε το σκοτάδι, κατέφτασε μια ομάδα αξιωματούχων της Χούντας με τη συνοδεία τους, με περιπολικά και αστυνομικούς που έκαναν χώρο στις πρώτες σειρές για να καθίσουν οι «επίσημοι». Τότε, μέσα στο σκοτάδι, άρχισαν μερικοί από τους θεατές να φωνάζουν συνθήματα, όπως «Ελευθερία», μονολεκτικά συνθήματα, για να μην μπορούν να τους εντοπίσουν. Η στιγμή ήταν πάρα πολύ έντονη. Ο καλλιτέχνης-συγγραφέας είχε πεθάνει πριν από 2.000 χρόνια, το έργο ήταν στην πρωτότυπη γλώσσα αλλά παρέμενε ολοζώντανο, προερχόταν από μια εποχή χαμένη στο απώτατο παρελθόν, κι ωστόσο το σκηνικό όλο ήταν συγκλονιστικό. Αναρωτιέμαι πώς θα ήταν εάν συνέβαινε κάτι τέτοιο σήμερα…»

– Azar Nafisi: «Το θαυμαστό με τη σημαντική τέχνη είναι το πώς συνδέει το τώρα με το παρελθόν, πώς αποκαλύπτει το παρόν και ταυτόχρονα προβλέπει το μέλλον. Επιπλέον, ένα από τα σημαντικότερα πράγματα που πετυχαίνει είναι ότι δημιουργεί συνέχεια. Μπορεί να μη γνωρίζουμε τίποτα για τον Αισχύλο ή τον Ευριπίδη, αλλά ως άνθρωποι νιώθουμε ακριβώς όπως είχε νιώσει κάποιος πριν από 2.000 χρόνια.

»Νομίζω ότι η φαντασία δεν είναι σημαντική επειδή αντιστέκεται σε ένα πολιτικό σύστημα – στα έργα τέχνης, η αντίσταση είναι οντολογική, όχι πολιτική, γι' αυτό και ο James Baldwin λέει: «Οι καλλιτέχνες υπάρχουν για να αναταράσσουν τον κόσμο». Θέτουν διαρκώς ερωτήματα. Πιστεύω πως η τέχνη είναι σημαντική για την επιβίωσή μας για δύο λόγους: ο πρώτος είναι η περιέργεια και ο δεύτερος η ενσυ-

Ο ρόλος του καλλιτέχνη στην κοινωνία

ΑΠΟΔΟΣΗ: ΛΗΔΑ ΜΠΟΥΖΑΛΗ

Πέντε άνθρωποι της τέχνης και της δημιουργίας συζήτησαν στο Ωνάσειο Πολιτιστικό Κέντρο της Νέας Υόρκης για τον ρόλο του καλλιτέχνη στις σύγχρονες κοινωνίες

ναίσθηση, στοιχεία που αποτελούν και τους βασικούς πυλώνες της φαντασίας. Ο Nabokov έλεγε στους μαθητές του ότι «η περιέργεια είναι η απειθαρχία στην πιο αγνή της μορφή». Για να επιβιώσει ο άνθρωπος στους αιώνες έπρεπε να γνωρίζει, να καταλαβαίνει τον φυσικό κόσμο, να τον ελέγχει και να τον αλλάζει.

»Μιλήσαμε προηγουμένως για την αφηρημένη τέχνη και για το συναίσθημα που δεν αρθρώνεται. Όταν διαβάζεις για πρώτη φορά ένα ποίημα ή βλέπεις έναν πίνακα, δεν το καταλαβαίνεις, νιώθεις το συναίσθημα που σου προκαλεί. Επομένως, πρώτα χρειάζεται η περιέργεια για να βγεις έξω από τον εαυτό σου και να γίνεις κάτι «άλλο». Το δεύτερο στοιχείο είναι η ενσυναίσθηση, μέσω της οποίας όχι μόνο τιμάς και εξυμνείς τη διαφορετικότητα και τη μοναδικότητα, αλλά επίσης βιώνεις το σοκ της αναγνώρισης του οικείου. Άλλωστε, όλοι δεν ματώνουμε, όπως λέει και ο ποιητής; Η Ιρακινή μητέρα που ο γιος της σκοτώνεται από μια βόμβα, η Αφγανή που τη σημαδεύουν με ένα όπλο στο κεφάλι εξαιτίας του τρόπου που ντύνεται, η γυναίκα στη Νέα Ορλεάνη που χάνει το σπίτι της από τον τυφώνα. Από τη στιγμή που θα καταλάβουμε ότι μοιραζόμαστε τα καλύτερα και τα χειρότερα μέσα από τη φαντασία και τις ιδέες, τότε θα γίνουμε πιο συμπονετικοί, όχι πολιτικά ορθοί. Πιστεύω ότι η ευσπλαχνία είναι διαφορετικότητα».

– Philip Gourevitch (στον Eli Reed): «Πώς καταφέρνετε να περνάτε με άμεσο και ξεκάθαρο τρόπο αυτό από το οποίο οι άνθρωποι θέλουν να αποστρέψουν το βλέμμα; Πώς τους κάνετε να το κοιτάξουν χωρίς παράλληλα να τους βομβαρδίζετε με το συγκεκριμένο μήνυμα;»

– Eli Reed: «Οι εικόνες που λειτουργούν καλύτερα είναι όσες σχετίζονται με την ανθρωπότητα και με κάθε άνθρωπο ξεχωριστά. Χωρίς να ισχυρίζομαι ότι κάνω κάτι ηρωικό, προσπαθώ να δω τον εαυτό μου ως μέρος της εικόνας. Να μπω μέσα στον κόσμο του άλλου και να τον εκτιμήσω λίγο περισσότερο ή να τον συνδέσω με τον δικό μου κόσμο».

– Azar Nafisi: «Η τέχνη δεν είναι η ασπιρίνη της ψυχής, δεν σε παρηγορεί, σε κάνει να αντιστέκεσαι στη σκληρότητα του ανθρώπου και την απολυτότητα του χρόνου. Τα βιβλία, οι φωτογραφίες, η ζωγραφική, η μουσική σου δίνουν την αίσθηση του ελέγχου, γιατί η ιστορία γίνεται δική σου. Ακόμη και αν είναι αιματοβαμμένη, περιέχει τη χαρά της ανακάλυψης. Ακόμη και αν επισκεφτείς ένα μουσείο για το Ολοκαύτωμα, έχεις τη χαρά ότι ανακαλύπτεις κάτι καινούργιο και γίνεσαι σοφότερος».

(Ο Alex Atala είναι σεφ και ιδιοκτήτης του περίφημου εστιατορίου DOM στο Σάο Πάολο. Αντλεί την έμπνευση αλλά και τα υλικά του από τη ζούγκλα της Βραζιλίας και είναι γνωστός για την περιβαλλοντική του δράση. Το 2015, βραβεύτηκε από τον Οδηγό Michelin ως ο κορυφαίος σεφ στη χώρα του. Την ίδια χρονιά, ίδρυσε το Ινστιτούτο ATA με στόχο να ευαισθητοποιήσει το κοινό σχετικά με τις τοπικές πρώτες ύλες μαγειρικής και τα περιβαλλοντικά ζητήματα που άπτονται της καλλιέργειας, της διανομής και της κατανάλωσής τους.

Ο Philip Gourevitch συνεργάζεται με το περιοδικό *The New Yorker* ως αρθρογράφος από το 1995. Έχει καλύψει δημοσιογραφικά θέματα από την Αφρική, την Ασία, την Ευρώπη και τις ΗΠΑ, από τη γενοκτονία της Ρουάντα μέχρι τη μουσική του James Brown. Διετέλεσε αρχισυντάκτης στο *Paris Review* και συγγραφέας τριών βιβλίων για τα οποία έχει τι-

Ο ρόλος του καλλιτέχνη στην κοινωνία

ΑΠΟΔΟΣΗ: ΛΗΔΑ ΜΠΟΥΖΑΛΗ

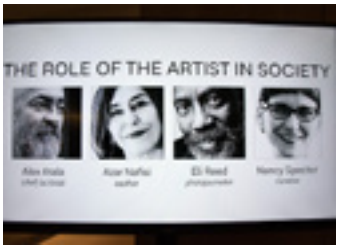
Αριστερά η Nancy Spector, στο κέντρο ο Eli Reed και δεξιά ο συντονιστής Philip Gourevitch

μηθεί με διάφορα βραβεία.

Η Azar Nafisi είναι η συγγραφέας του διεθνούς μπεστ σέλερ *Reading Lolita in Tehran: A Memoir in Books*, το οποίο αναφέρεται στην ισλαμική επανάσταση του Ιράν και τον τρόπο με τον οποίο αυτή επηρέασε μια καθηγήτρια πανεπιστημίου και τους φοιτητές της. Το βιβλίο παρέμεινε στη λίστα των ευπώλητων των *New York Times* επί εκατό εβδομάδες, έχει μεταφραστεί σε 32 γλώσσες και έχει τιμηθεί με πολλά λογοτεχνικά βραβεία. Σήμερα η Nafisi είναι εταίρος του Ινστιτούτου Εξωτερικής Πολιτικής στη Σχολή Προηγμένων Διεθνών Σπουδών του Πανεπιστημίου Τζονς Χόπκινς της Ουάσιγκτον, όπου δίδαξε Λογοτεχνία, Πολιτισμό και Αισθητική.

Ο Eli Reed είναι φωτογράφος, μέλος του περίφημου πρακτορείου Magnum Photos. Συνεργάστηκε στην παραγωγή του ντοκιμαντέρ *Poorest in the Land of Plenty*, για τις επιπτώσεις της φτώχειας σε παιδιά στις ΗΠΑ. Το βιβλίο του *Black in America* καλύπτει τη δουλειά του από τη δεκαετία του 1970 έως τη δεκαετία του 1990 και περιλαμβάνει φωτογραφίες από διάφορες εξεγέρσεις και αναταραχές στις ΗΠΑ. Έχει διδάξει στο Διεθνές Κέντρο Φωτογραφίας του Πανεπιστημίου Κολούμπια, στο Πανεπιστήμιο της Νέας Υόρκης και στο Χάρβαρντ. Σήμερα διδάσκει στο Πανεπιστήμιο του Τέξας στο Ώστιν.

Η Nancy Spector είναι υποδιευθύντρια και επικεφαλής επιμελήτρια του Μουσείου Μπρούκλιν. Εργάστηκε επί 29 χρόνια στο Μουσείο και Ίδρυμα Σόλομον Γκούγκενχαϊμ ως υποδιευθύντρια και επικεφαλής επιμελήτρια. Είναι γνωστή για τις ριζοσπαστικές, καινοτόμες και βραβευμένες εκθέσεις και τα αντίστοιχα προγράμματα που έχει συντονίσει. Έχει τιμηθεί με διάφορα βραβεία, μεταξύ των οποίων πέντε φορές με το Βραβείο της Διεθνούς Ένωσης Τεχνοκριτικών, καθώς και με το Βραβείο Disruptive Innovation της Τραϊμπέκα.)

Ο Βραζιλιάνος σεφ Alex Atala

Η επιμελήτρια μουσείων Nancy Spector

Ο φωτογράφος Eli Reed με τον συντονιστή Philip Gourevitch

Η Ιρανή συγγραφέας Azar Nafisi

Συγκίνηση και συναισθήματα στο πλαίσιο της διαπροσωπικής σχέσης

ΓΡΑΦΕΙ Η ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ ΓΚΟΥΝΤΡΑ

Μπετίνα Ντάβου, *Σύγκρουση και συγκίνηση στις διαπροσωπικές σχέσεις*, Αθήνα: Παπαζήση, 2015, 235 σελ. ISBN: 978-9600231489

Το βιβλίο της Μπετίνας Ντάβου, καθηγήτριας Ψυχολογίας και διευθύντριας του Εργαστηρίου Ψυχολογικών Εφαρμογών και Επικοινωνιακού Σχεδιασμού του Τμήματος Επικοινωνίας και ΜΜΕ του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, εξετάζει τη συγκίνηση και τα συναισθήματα στο πλαίσιο της διαπροσωπικής σύγκρουσης.

Πρόκειται για ένα εξαιρετικό βιβλίο, το οποίο συνεισφέρει στην υπάρχουσα βιβλιογραφία γύρω από την επιστήμη της Ψυχολογίας και έρχεται να προσθέσει μια ενδιαφέρουσα οπτική σε ό,τι αφορά τη διαπροσωπική σύγκρουση. Συγκεκριμένα, η συγγραφέας διερευνά τις διαπροσωπικές συγκρούσεις υπό τη δράση της συγκίνησης και των συναισθημάτων, η οποία έχει μελετηθεί ελάχιστα. Για τη συγγραφή του βιβλίου αξιοποιήθηκαν σημαντικές θεωρητικές προσεγγίσεις στο πεδίο της συγκίνησης, η ελληνική και η διεθνής ερευνητική βιβλιογραφία, καθώς και τα ερευνητικά δεδομένα που προέκυψαν από τις πιλοτικές έρευνες των μεταπτυχιακών φοιτητών, συνδέοντας τη θεωρία με την πράξη και την έρευνα.

Το σύγγραμμα αποτελείται από 19 κεφάλαια, τα οποία πραγματεύονται με τεκμηριωμένο και σαφή τρόπο τη σχέση της συγκίνησης με τη διαπροσωπική σύγκρουση. Πιο αναλυτικά, η συγγραφέας αρχικά επιχειρεί έναν εννοιολογικό ορισμό της σύγκρουσης και εισάγει τον αναγνώστη στη σύνδεση της σύγκρουσης με τα συναισθήματα. Στη συνέχεια, περιγράφει με ευκρίνεια τους τύπους σύγκρουσης και τους βασικούς άξονες ανάλυσης μιας σύγκρουσης.

Στο κεφάλαιο «Η σύγκρουση ως συγκίνηση» αναδεικνύεται η συγκινησιακή φύση της σύγκρουσης και στην επόμενη ενότητα παρουσιάζονται τρεις ερευνητικές μελέτες για τη σύγκρουση και τη συγκίνηση. Αναλύεται επίσης η σημασία των συναισθημάτων για την επικοινωνία και την επιβίωση. Περιγράφεται ο τρόπος με τον οποίο η σκέψη και η συγκίνηση βρίσκονται σε έναν φαύλο κύκλο αλληλεπίδρασης, επηρεάζοντας τον τρόπο με τον οποίο το άτομο αντιλαμβάνεται τη σύγκρουση και εμποδίζοντάς το να δει εναλλακτικούς τρόπους δράσης πέρα από την προστριβή. Ακολούθως, καταδεικνύονται η σωματική διάσταση της συγκίνησης και η σχέση των έντονων συγκινήσεων με την υγεία και την ασθένεια. Περιγράφονται επίσης η λειτουργία και η δράση των μηχανισμών άμυνας του Εγώ κατά τη σύγκρουση.

Στο κεφάλαιο «Συγκίνηση και συναισθήματα» επιχειρείται η εννοιολογική διάκριση της συγκίνησης, του συναισθήματος και της διάθεσης και μελετάται η σχέση τους με τις διάφορες φάσεις της σύγκρουσης. Στη συνέχεια, η συγκίνηση τεκμηριώνεται θεωρητικά ως μια ξεχωριστή λειτουργία του εγκεφάλου και διερευνάται η επίδραση της αρνητικής αποτίμησης των σημάτων που έρχονται από το περιβάλλον στις νοητικές δυνατότητες του ατόμου να διαχειριστεί μια σύγκρουση. Στο κεφάλαιο «Νοητικά μονοπάτια της συγκίνησης» περιγράφονται οι νοητικές διεργασίες που προκαλούν συγκίνηση, για να εξεταστούν έπειτα στο πλαίσιο της σύγκρουσης.

Η συγγραφέας καταδεικνύει, επίσης, τον τρόπο με τον οποίο η μετάδοση συναισθημάτων από το ένα άτομο στο άλλο μπορεί να οδηγήσει σε μια σύγκρουση ή να την αποτρέψει. Μελετάται η επίδραση του συναισθηματικού κλίματος της

Συγκίνηση και συναισθήματα στο πλαίσιο της διαπροσωπικής σχέσης

ΓΡΑΦΕΙ Η ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ ΓΚΟΥΝΤΡΑ

ευρύτερης κοινωνίας και της ομάδας στην οποία ανήκει το άτομο, καθώς και η σημασία του για την κατανόηση των αιτιών και τη διευθέτηση μιας διαπροσωπικής σύγκρουσης. Ακόμη, διερευνάται η σημασία του κοινωνικοπολιτισμικού πλαισίου για την κατανόηση των συναισθημάτων που γεννά η σύγκρουση.

Στις επόμενες ενότητες του βιβλίου εξετάζονται η φύση και η δράση των συναισθημάτων που βιώνονται κατά τη διάρκεια της σύγκρουσης και η αλληλεπίδραση των συναισθημάτων, των σκέψεων και της συμπεριφοράς αναφορικά με τη σύγκρουση. Αναλύονται επίσης η σπουδαιότητα της διατήρησης μιας απόστασης από τη σύγκρουση και η έννοια της ικανότητας για ρύθμιση του συναισθήματος σε μια σύγκρουση. Περιγράφονται τα μοτίβα αλληλεπίδρασης που την ενθαρρύνουν ή την αποτρέπουν και μελετάται η σχέση του συναισθηματικού τύπου δεσμού με την ικανότητα για ρύθμιση των συναισθημάτων σε μια διαπροσωπική σύγκρουση. Στο κεφάλαιο «Γυναίκες και άνδρες» εξετάζονται οι διαφυλικές διαφορές στη συναισθηματική έκφραση και διευθέτηση της σύγκρουσης. Αντί επιλόγου, παρουσιάζονται συνοπτικά οι νόμοι που διέπουν τη συγκίνηση και είναι χρήσιμοι για τη διευθέτηση και αποφυγή των συγκρούσεων.

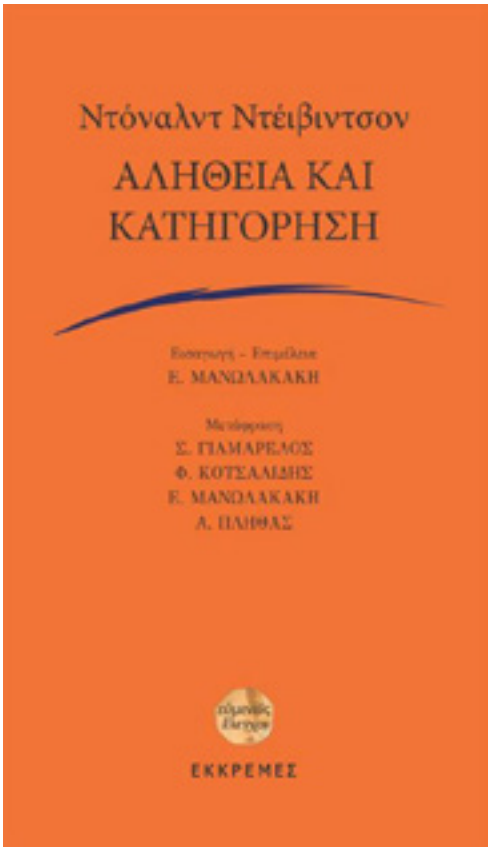
Το πόνημα της Μπετίνας Ντάβου αποτελεί την πρώτη εμπεριστατωμένη επί του θέματος μελέτη στην ελληνική βιβλιογραφία. Αποτελεί μια ιδιαίτερα χρήσιμη και αξιόλογη μελέτη, η οποία αναδεικνύει με σαφήνεια τη σχέση της συγκίνησης με τη σύγκρουση. Παρουσιάζει ειδικό ενδιαφέρον για τους ψυχολόγους, τους ανθρωπιστικούς και κοινωνικούς επιστήμονες, τους καθηγητές και ερευνητές συναφών επιστημών και αναδεικνύεται σε πολύτιμο βοήθημα προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών/-τριών ανθρωπιστικών και κοινωνικών σπουδών.

(Η Μαργαρίτα Γκούντρα είναι ψυχολόγος, με μεταπτυχιακή ειδίκευση στη Σχολική Ψυχολογία και εξειδίκευση στη Γνωσιακή Ψυχοθεραπεία.)

Θεωρίες της Αλήθειας στη Φιλοσοφία της Γλώσσας

ΓΡΑΦΕΙ Η ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ ΓΚΟΥΝΤΡΑ

Ντόναλντ Ντέιβιντσον, *Αλήθεια και Κατηγόρηση*, Αθήνα: Εκκρεμές, 2016, 310 σελ. ISBN: 978-6185076153

Κυκλοφόρησε στις αρχές Νοεμβρίου η ελληνική μετάφραση του βιβλίου του Αμερικανού φιλοσόφου Donald Davidson *Αλήθεια και Κατηγόρηση [Truth and Predication]* από τις εκδόσεις Εκκρεμές. Στη μεταφραστική ομάδα συμμετείχαν ο υπότροφος Στέλιος Γιαμαρέλος, μαζί με τον Φώτη Κοτσαλίδη, τον Άλκη Πλήθα και την Ελένη Μανωλακάκη, επίκουρη καθηγήτρια Φιλοσοφίας της Γλώσσας στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ), η οποία είχε και την επιμέλεια της έκδοσης.

Η μετάφραση του βιβλίου αυτού ξεκίνησε το 2011, στη διάρκεια του ομώνυμου σεμιναρίου της Ελένης Μανωλακάκη στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Ιστορίας και Φιλοσοφίας των Επιστημών και της Τεχνολογίας του ΕΚΠΑ, το οποίο παρακολούθησε ο Στέλιος Γιαμαρέλος ως υπότροφος του Ιδρύματος Ωνάση.

Ο Αμερικανός φιλόσοφος Donald Davidson (1917–2003) ήταν ένας από τους προεξάρχοντες φιλοσόφους του δεύτερου μισού του 20ού αιώνα. Οι εργασίες του στη φιλοσοφία της πράξης, στη φιλοσοφία του νου και στη φιλοσοφία της γλώσσας αποτέλεσαν ορόσημο για την αναλυτική φιλοσοφία. Με ενιαία και συνεκτική φιλοσοφική θεώρηση ο Davidson φωτίζει ζητήματα όπως τη δυνατότητα γνώσης του εξωτερικού κόσμου και του άλλου νου, τον σκεπτικισμό, τον σχετικισμό, την έννοια του τεκμηρίου και της εμπειρίας, τις συνθήκες συγκρότησης της γλώσσας και της νόησης. Ίσως να μην είναι υπερβολικές η σύγκριση του Davidson με τον Wittgenstein από τον Richard Rorty και η πρόβλεψη αυτού του τελευταίου ότι, σε λίγους αιώνες από τώρα, οι ιστορικοί της φιλοσοφίας θα γράφουν για τις αλλαγές που επέφερε ο Davidson στην ανθρώπινη αυτοεικόνα.

Στο *Αλήθεια και Κατηγόρηση*, το οποίο εκδόθηκε σε μορφή μονογραφίας το 2005 μετά τον θάνατο του Davidson, ο συγγραφέας επικαλείται μια έννοια αλήθειας, προκειμένου να πραγματευθεί εκ νέου το παλαιό πρόβλημα της κατηγόρησης. Από το βιβλίο παρελαύνουν οι σπουδαιότερες θεωρίες για την αλήθεια, η θεωρία αντιστοιχίας, η αλήθεια ως συνοχή, η πραγματιστική θεωρία αλήθειας, η συσταλτική θεώρηση της αλήθειας. Επισημαίνονται τα προβλήματά τους και αντιπαρατίθενται στην έννοια της αλήθειας που προασπίζεται ο Davidson. Από το βιβλίο παρελαύνουν ακόμη οι σπουδαιότερες θεωρίες κατηγόρησης, η πλατωνική θεωρία των Ιδεών, η αριστοτελική θεωρία, οι θεωρίες του Frege, του Russell και του Strawson. Αυτές οι θεωρίες ελέγχονται και κρίνονται με βάση τη δυνατότητά τους να απαντήσουν σε ένα και μοναδικό ζήτημα, το ζήτημα της ενότητας της πρότασης, όπως αυτό τίθεται στον πλατωνικό Σοφιστή.

Στο *Αλήθεια και Κατηγόρηση* ο Davidson αναδεικνύει, ακόμη μία φορά, την τεράστια εμβέλεια των φιλοσοφικών θεωρήσεών του. Μια θεωρία αλήθειας ταρσκιανή αλλά εφαρμόσιμη σε φυσικές γλώσσες και εμπειρικά ελέγξιμη από τη γλωσσική συμπεριφορά ομιλητών συνιστά και μια θεωρία κατηγόρησης που μπορεί επάξια να αναμετρηθεί με το πρόβλημα που τίθεται στον πλατωνικό Σοφιστή.

Λ. Μ.